

Előfizetési árak:
 + kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre 6 frt — kr.
 Negyedévre 1 50 »
 Helyben névvel átveve:
 Egész évre 8 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt — kr.
 Válatra postán szelvényre:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Negyedévre 2 50 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnepi napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apacza-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszáradá-
 ra vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
 hivatalhoz intézendők.

Egyes számok 100 k.

NAGYVÁRAD, november 21.

Nyitány.

Még csak a jövő héten nyitnak meg a Sándor-utcai tisztelt Háznak kapiu, még csak a napokban gyűlnek össze az országgyűlésnek tagjai, hogy meghallgassák a megnyitó trónbeszédet, mely hivatalva van irányt szabni öt esztendei működésüknek (ha ugyan együtt maradnak addig), már is elhangzott a nyitvány, mely, azt hisszük, hiven tükrözi vissza azokat a vezérmotívumokat, amelyek az egész ciklust dominálni fogják.

A nyitványt egy eléggé sikerült induló képezi. — a Tisza-klikk indulója. A kart Tisza-Kálmán dirigálja. Hegedüs Sándor játsza a primet, Gajári Ödön szekundál hozzá, Falk Miksa bariton szólót fuj, — — az osztrák hivatalos és félhivatalos sajtó vitézei dörgik hozzá a kontra-basst. Bánffy a — — pianókat jelzi. Két birodalom népe pedig álmélkodva hallgatja ezt a meglepő változatokban bővelkedő, ismeretlen melódiájú, erőteljes onverturt; álmélkodásában elfelejt tapsolni hozzá, pedig, úgy látszik, eléggé megnyerte tetszését.

Különben még nincs is vége a nyitványnak. A jelek legalább arra vallanak. E perczen még Falk bariton-szólójának hatása alatt áll a közönség, gyönyörködve hallgatja annak merész szárnyalású akkordjait, — de nem tudni, vajjon még ez éjjel nem fogja-e elnyomni azt a bécsi kontra-bassusok valamelyike?

Két hét óta erre a szokatlan nyi-

tányrá figyelt két birodalom népe. Minden nap újabb meglepetést hozott. Följegyezte magának a változatokat, hogy e vezér-motívumokból állítva össze képét az egésznek, melyhez nyitányul szolgáltak.

Es ez a kép nem alkalmas arra, hogy örömmre hangoljon bennünket.

Mikor Bánffy — az ismert eszközökkel — összehozta azt a nagy pártot, melyhez fogható nem volt két évtized óta, azt mondták, most már legalább dolgozni fognak. Az a kis ellenzék, ami megmaradt, nem lesz képes arra, hogy a munkában megakadályozza őket.

A Bánffy kabinet eddig ugyan nem erőltette meg magát a munkában s így az ellenzéknek nem volt módjában öt megakadályozni ebben, — a kis ellenzék erejéről pedig még korai az ítélet, — de porhintésnek jó volt ez az orgumentum is. Egy két ember talán akadt mégis, aki reménykedett, hogy most már az alkotások ideje következik.

Ez a két hét tönkre tette ezt a »reménykedést« is. Még össze sem gyűjtötte Bánffy báró pártját, kisült már is, hogy nem fogja tudni összetartani azt.

A multkor a »Nemzet« tapintatlan kirohanását nagy nehezen helyre hozta a miniszterelnök avval a kifogással, hogy nem volt idehaza. Most itthon volt, s mégis megtörtént a »Pester Llyd« újabb s még tapintatlanabb kirohanása.

Falk Miksa lapja nem kevesebbet mond Badeni miniszterelnök kormányáról, mint azt, hogy az nem parlamentaris kormány, mert nincs a parlamentben párt a háta megett. Emlékezünk rá,

hogy mikor a tavasszal Ugron állt elő ezzel, hogy lehurrogta őt érte az összes kormánypárti sajtó. És joggal, mert Ausztria belügyeihez semmi közünk. És a »Pester Lloyd« most, miután visszautasították jóindulatu tanácsát, melyet az osztrákoknak a választásokra vonatkozólag adott, újra elő áll vele.

Nem a mi dolgunk, hogy megvédjük az osztrák kormányt. De nem jó a tüzzel játszani. Egyik osztrák lap már felvezette, hogy a magyar parlament még nem alkotmányos, mert a lefolyt választások után nem lehet azt mondani, hogy képviseli a népet. Ezt érjük el, hogy ha egymás belügyibe avatkozunk. Ennek kifolyása volt a bécsi parlament hétfői nagyszellemes kirohanása is.

Falk és társai ezt kétségkívül jobban tudják, mint mi. Hogy mégis megteszik, világos jele annak, hogy megakarják buktatni Bánffyt és szétrobbantani az ő pártját. Egyesek már is válságról beszélnek.

Mi ezt még korainak tartjuk. S azt hisszük később is bajosan fog sikerülni. Arra azonban elég, hogy ítéletet mondjunk az új parlament jövőendő működéséről. Hogy kimondhassuk azt, hogy ez sem lesz jobb elődjénél. Ami hiányzik az ellenzéki pártok erejéből, busásan kárpótolni fogja azt a Tisza-klikknek működése, amely az előzmények után elég hatásosnak ígérkezik.

Es hogy visszatérjünk az előbbi hasonlathoz:

Ha a folytatás is megfelelő lesz ehhez a nyitányhoz, valóban nagy élvezet vár a hallgatóságra, melynek kedvét elfogja

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az úr a háznál.*

Írta: KÓBOR TAMÁS.

Kerzsánék délelőtt lábujjhegyen járnak. Fojtott, nehéz hangulat borong a fehér függönyös kis lakásban. Suttogva beszélnek, az ajtókat óvatosan nyitják, csukják, mintha nehéz beteg volna a háznál. Kerzsáné a hálófülkés szoba ablakán ül és kötöget, Riza, a leánya, a konyhában foglalatoskodik, vigyázva, hogy a tányérok össze ne csörömpöljenek. Ha a futóutcai nagy udvarról kirobog a fuvaros stráfos kocsija, Kerzsáné és Riza ijedten futnak a másik szoba zárt ajtajához és hallgatóznak: nem ébredt-e föl? A szatócs szomszédnak van egy gyönyörűsége kis lánya, azt Kerzsánék halálosan gyűlölik, mivel hangos rikoltozással kergeti végig a nagy udvaron a hentesek kutyáját, majd oly keservesen bög, hogy a harmadik udvarba is áthallatszik.

Déltájban csoszogó léptekkel, görnyedten, botjára támaszkodva érkezik meg az öreg Kerzsán. Egy darabig künn áll a küszöbnél, majd félénken próbálgatja: nyitva-e az ajtó? Aztán megint áll, áll, habozik, végre remegve nyul a csöngetyűhúzóhoz és lassan megvonja, nehogy hangosan szóljon. A sárgaréz-körte nehezen enged agg kezének s bárhogy vigyáz is, a csön-

* Mutatvány szerzőnek most megjelent s lapunk csütörtöki számában bőven ismertett »A félisten« című kötetéből.

getyü egyszerre ijedten kezd szólni s nem akar elállani. A konyhából Riza rémült arccal fut az előszobába s nyitja az ajtót:

— De apa, hát nem tud vigyázni? Bizonyosan fölébresztette!

S lesújtó pillantása alatt az öreg ember még jobban legörnyed s szürke vén szeme aggódalmasan fordul az ajtó felé: csak föl ne ébredt volna! Aztán óvatos léptekkel a konyhán keresztül megy a fülkés szobába, ahol Kerzsáné csöndet parancsol neki a mutató ujjával. Leül a terített asztal mellé és ül mozdulatlanul, szó nélkül, várva a többiekkel, míg »ő« fölébred.

Ő ezalatt alszik. Az ablaktáblák be vannak téve, majdnem teljes sötétségben van. Föl-fölbred, a sötétségben megerőltetett szemmel nézi az óráját, aztán egyet fordul és alszik tovább. Majd nyitott szemmel bámul a sötétségbe és bizgatja magát: jó lesz már fölkelni. Aztán hallgatódzik. Hallja a csöngetyüt, hallja, porlekedik Riza az apjával, csöndre intve őt, hallja a másik szobából a suttogást, az óvatos csoszogó járást. Várnak rá az ebédre, várnak türelmesen, míg fölkel. Most már föl kell kelnie, nehogy nagyon megvárakoztassa.

Fölkel, kinyitja az aklaktáblát. Forrón, verőfényesen süt be a déli nap. Bántja a szemét. Az álomtól még zsibbadtak a tagjai, mámoros az agya. A mosdótál előtt révedezve áll meg, szappannal a kezében s nézi magát a tükörben. Fiatal arc, alighuszonöt éves, az éjjeli munkától sorvadva, a nappali álomtól

elsárgulva. A bajusza lefelé áll, a haja kócos. A szemét neg nem látja. A szempillák rájuk nehezdednek, ébren is félig csukva vannak a szemei. Ez az ur a háznál. Kerzsán Imre, éjjeli szedő az ujságnál. Legkevesebb száz forint, amit keres, de keres néha százhuszat, sőt százötvenet is, ebből tartja a családját uri módon.

Ezelőtt öt esztendővel még Kerzsánék a Kalvária-hegy mögött laktak egy roskadt kis ház legvégső zugában. Volt egy sötét konyhájuk s egy sötét szobájuk, melyen a csiriz szaga uralkodott. Akkoriban még az öreg Kerzsán volt az ur a háznál s nagy volt a lárma. Lärmázott az asszony, lármázott a leány és lármázott Kerzsán, a kaptafáján kalapálva. Sohse volt annyi pénz, hogy másnapra is maradt volna, a nélkülözésben elfajultak az emberi érzelmek, az anya a leányában, a leány az anyjában látta azt, aki miatt ő jól nem lakhatik. És a nagy szegénységben uralkodott az öreg Kerzsán, hangosan káromkodva, parancsolva asszonynak, leánynak s zsörtölődve, veszekedve az Imre fiuval, aki egy műhelyben sem maradt meg sokáig s amit keresett, annak csak egy kis részét fizette kosztért, kvártélyért. A fiu végre teljesen összeveszett a familiával és elhurcolkodott tőlük.

Mint független ember aztán szives jó viszonyt tartott a familiájával. Minden vasárnap meglátogatta őket s vitt nekik ajándékokat, meg pénzt. A szegény emberek nagyon szeretik egymást, ha nem élnek egy földel alatt.

azonban venni az, hogy csak — — fel-emelt helyérek mellett gyönyörködhetik e ritka élvezetben. A műértők talán nem érzik meg a drága belépti-díjat, de az ő élvezetük nem is lesz zavartalan, — bántani fogja a dissonancia.

Az új Ház.

A mohácsi pótválasztással véget ért a választási küzdelem, az új képviselőház megkezdheti üléseit. Most már egészen határozottan megállapítható az egyes pártok közt a számarány. Az eddig megválasztott 413 képviselő közül 289 a szabadelvű párt hive, 49 mandátum jutott a Kossuth-pártnak, 34 a nemzeti pártnak, 21 a néppártnak és 9 az Ugron-frakciónak. A pártonkívüliek pártja 11 tagból áll, ezek közül néhány belép a nemzeti pártba, néhány pedig a néppártba. Az ellenzék a pártonkívüliekkel együtt 124 szavazatot fölért, rendelkezik, a szabadelvű párt abszolút többsége ennél fogva 165 szavazatot.

A néppárt 21 kerületet hódított, ellenben 1-et (a 15ceit) elvesztett, — ez utóbbit a szabadelvű párt hódította el tőle — ennél fogva tiszta nyeresége 20 mandátum.

A nemzeti párt 9 kerületet hódított, még pedig 5-öt a szabadelvű és 4-et a függetlenségi párttól, ellenben vesztett 34 kerületet, amelyből 25-öt a szabadelvű, 4-et a függetlenségi és 5-öt a néppárt hódított, a nemzeti párt abszolút vesztesége ennél fogva 25 mandátum.

A szabadelvű párt 86 kerületet nyert a mostani választásoknál és pedig 25 kerületet a nemzeti párttól, 47-et a függetlenségi párttól, 13-at a pártonkívüliektől és egyet a néppárttól, — ellenben vesztett 18 kerületet; még pedig 5-öt a nemzeti párt, 5-öt a néppárt, 7-et a függetlenségi párt és 1-et a pártonkívüliek javára. A szabadelvű párt ennél fogva 68 mandátummal szaporodott.

A függetlenségi párt 11 kerületet nyert és 57 kerületet vesztett, vesztesége ennél fogva 46 kerület.

A pártonkívüliek 3 kerületet nyertek, ellenben vesztettek 19 kerületet, veszteségük tehát 16 kerület.

Imre most kezét csókolt az édes anyjának, azelőtt még csak nem is köszönt, ha hazatért. S vitte a hugát sétálni, holott azelőtt majd mindennap összeverekedtek. Az öreg Kerzsán pedig a hatalmából kikérült fiuval komolyan tárgyalt, politizáltak, szociálistáskodtak és szidták a világot, mely oly keserves a szegény embernek. Hamar megszokták ezt az állapotot, aminthogy a szegény emberek mindent hamar szoknak meg.

Az öreg Kerzsán épp akkor betegedett meg, mikor Imrének fölvitte Isten a dolgát s ujsághoz került. Pénz volt bőven s a fiu fizetett doktort, patikát s minden egyebet, amire szükség volt. Az öreg állapota nagyon rosszra fordult, minden napvárták a halálát. Ekkor hurcolkodott vissza Imre is és megszokták azt is, hogy ő tartsa a családot. Az öreg nagysókára összeszedte magát, de nem ment vissza a kaptafájához, mert betegsége alatt megszokta, hogy ne dolgozzék. Imrének mind jobban meut a dolga s eszébe sem jutott, hogy a kifejlődött új renden változtasson. Így lett ő a család fentartója és ura és mind a többiek annak a tudatnak az uralma alatt állottak, hogy Imre tartja el őket, tehát ő parancsol is.

Imrében pedig kifejlődött valami urias hajlam. Elegánsan öltözködött s megszokta a külön szobát. Athurcolkodtak a fülö-utcába, új butorokat vásároltak s a szegény emberek grófnak érezték magukat az ő előszobás és kétszobás új lakásukban, ahol divánjuk is volt, meg íróasztaluk. Élvezte ő is külön szobáját, melyben az egész napot töltötte s a szeretet, melylyel körülvették. *

Félhivatalos nyájaskodás.

Az osztrák kormány új félhivatalos lapja a »Reichswehr« a következőket írja a liberális párt közlönyének a »Neue Freie Presse«-nek:

»Ismeretes és többszörösen bizonyított dolog, hogy a Neue Freie Presse annyira gyarapodik politikai türelmesség tekintetében, a mennyire írásai a közgazdasági rovathoz közelednek.

Szemtelenebbül azonban még a Neue Freie Presse sem élt vissza olvasóinak indulenciájával, mint ma. Arczátlanul azt beszéli olvasóinak, hogy Ausztria kezdte el a képviselőház hétfői ülésén a kövekkel való hajigálást. És aztán, a mikor Badeni gróf beszédjéről ír, egyszerűen hazudik. Cikkelye valósággal csalás a büntető törvénykönyv értelmében is, a mennyiben olvasóinak tudatlanságát és tévedéseit a tények elferdítésével Ausztria érdekeinek károsítására, szándékosan akarja felhasználni.

Rámutatva arra, hogy a Neue Freie Presse Bánffy kedvéért Ausztria érdekeit elárulja, így fejezi be cikkét:

Olet! Az égig hatol ennek a szaga. Egy ilyen ocsmány ujságot, a mely polgártársainak érdekeit a legválságosabb pillanatban szolgáltatja ki az ellenségnek, a felháborodás áradata minden más országban eltemetne. Ámde a Fichte-utczai patronusok (itt van a N. Fr. Pr. szerkesztősége) megkísérelhetnek egy ilyen kis hazaárulást. A könnyen hívő olvasók itélet nélkül mennek utánuk, mert azokat az urakat egyáltalán nem bántja az, hogy ezen »zsidó lap« által az antiszemitáknak újabb agitációanyagot szolgáltatnak és hogy a zsidók vagyonát és munkásságát, a melyeknek állítólag a Neue Freie Presse szolgálatában áll, az ilyen, csak kutyákhöz illő szemérmelenséggel kompromittálják. Nekik kedvesebb egy ilyen hazug pamphlet, mint becsület, haza, sőt mint klienseik érdekei is.

Fegyelmi vizsgálat egy polgármester ellen.

Eger városának képviselőtestülete tegnap ülést tartott, melynek igen viharos volt a lefolyása. A Iföldy városi képviselő indítványozta, hogy Grónay Sándor polgármester ellen fegyelmi vizsgálatot indítsanak a költségvetés késedelmes előterjesztése miatt. Grónay polgármester a nemrég lefolyt képviselő választás alkalmával nagy korteskedést fejtett ki Lukács László pénzügyminiszter érdekében, szemben Szederkényi Nándorral. A polgármester ellen, aki ugylátszik

Kerzsán Imre kilép az ő külön szobájából, Riza behozza a levest: ebédelnek. Olyan az az ebéd, mint a halotti tor. Imre mogorva az álomosságtól, étvágya sincs, hallgat. Az öreg Kerzsán minden igyekezete arra fordul, hogy a levest ne szüresölje, mert ilyenkor ráförmed a felesége, hogy Imrét ez bántja. Riza szeme egyre Imrén függ, hogy az arcáról olvassa le a kívánságait. Kerzsánné pedig vigyáz a lányára meg az urára, hogy azok meg ne bántásák valamivel Imrét. A szegények földhöz ragadt szolgásgával elvesztették a természeti összetartozás érzését, csak azt tudják, hogy ez a fiu eltartja őket s rettegnek megbántásától, nehogy eltaszítsa őket. Kegyetlenek, szinte embertelenek egymás irányában erre való törekvésökben. Ha Imre sőt hint a levesbe, akkor Rízára a szitkok áradata zudul, hogy mért nem tett több sőt a levesbe. Ha valamit kér, ismét kikap, hogy miért nincs ez már meg.

Kerzsán Imre meg keserűséggel a szívében élvezte ezt a gondos figyelmet. *Tisztában van már vele, hogy a szeretetnek kevés szerep jut benne. Harcz ez voltaképpen, a meghunyászkodás és szánalmas önzés harcza egy rettegett eshetőség ellen, ha megharagudnék, ha ott hagyná őket.* Mi lesz akkor belőlük? Az apja nem apja, az anyja nem anyja, a testvére nem testvér és ő idegen. Nem talál velők való közösséget s haragszik, hogy meghunyászkodásukkal kiölték körülökből a szeretetet. Bántja, hogy elsőnek neki tálnak, a legjobb darabbal neki keresik ki, holott azelőtt ez az apának járt, aki most türelmes alázatossággal találja természetesnek a dolgok e változását.

a korteskedés miatt nem ért rá a költségvetés előkészítésére, nyolcz szó több séggel ki is mondták a vizsgálat elrendelését. A kormánypártiakat ez a vereség nagyon elkészeríti és Samassa egri érseket vádolják amiatt, hogy szerintök összes papjait behozta szavazni, akik mindannyian a polgármester ellen szavaztak.

Legfiatalabb képviselők.

A képviselőház háznagyi hivatala fölkérte az egyes pártklubokat, hogy annak megállapíthatása céljából, kik lesznek hivatva a Ház megalakulásáig a korjegyzői teendőket végezni, közöljék vele legfiatalabb tagjaik névsorát. Erre a fölkérésre már válaszoltak is a nemzeti, függetlenségi, szabadelvű és a néppárti klubok elnökségei. A nemzeti párt bejelentette, hogy legfiatalabb tagja Zichy Jakab gróf (24 éves); a függetlenségi párt legfiatalabb tagjait Mezőssy Bélát és Pichler Győzöt jelölte meg (25 évesek); a szabadelvű párt pedig ifj. Perényi Zsigmond bárót, Beldy Lászlót, Feszty Bélát, Pongrácz Anzelm bárót, Semsey Lászlót, ifj. Vojnits Sándort és Domahidy Viktort (24—27 évesek), végül a néppárt Marsovszky Endrét és Zichy János grófot. A megnevezettek közül hatan lesznek az új képviselőház első ülésein a korjegyzők.

A szerzetes iskolák Franciaországban.

Mennyire szereti a nép a hitvallásos iskolákat s minden pressió daczára mennyire mellőzi az állami iskolákat fényesen bebizonyította a francia szenátusnak legutóbb tartott ülésében Fresneau szenátor, ki pedig valamikor radikális népképviselő is volt. Állítását pedig a következő hiteles adatokkal támogatta: Az ő departementjében (Morbihanban) 48 állami iskola van, melyek közül tizenkét iskolába egyetlen egy növendék se jár, másik tizenkét iskolába pedig csak 4—7 növendék, a többibe pedig 10—12 növendék jár. Vannak községek melyek évenként 1200 frankot fizetnek az állami tanítónőnek, noha már 14 év óta egyetlen egy növendéket se tanítanak. Ezek daczára egyre szaporítják az állami iskolák számát és üldözik a szerzetesek által vezetett kath. szabad népiskolákat, melyeket tulzsufolásig látogatnak a növendékek. Miért tartják hát fenn ezeket az üresen álló állami iskolákat és miért üldözik a kath. szabadiskolákat. A szenátor végül arra kérte a kormányt, hogy

Erre a tudatra azonban nem régen ébredt. A szülői szeretet hiányát abban a pillanatban érezte csak meg, amikor egy délután az édes anyjával találkozott az utcán. A Princzess Lidivel ment ő akkor a városligetbe, a nyomda legszebb leányával, akit Princzessnek neveztek, mert nem hanczuzott a szedőkkel és az ujságróktól sem engedte magát megcsipkedni. Komoly, nagy leány volt, elgondolkodó kék szemével és simán a halántékára fésült hajával első pillanatra elütött a többi froufrous és kíváncsi nézésű lányoktól. Kerzsán Imrével barátságban volt, ösztönszerűleg egymásra találtak, mert Imre a szedők között is a legjobb kabátot viselte, valamint a gögös Lidi is mindig takarosan, kalappal és keztyűvel járt a munkába. Kerzsán Imre sohasem incselkedett a lánnyal, igazán jó barátok voltak, akik nem is gondoltak arra, hogy szerelemmel nézzenek egymásra.

Mikor az édes anyjával szembejött, Imre vidáman megemelte előtte kalapját. Az öreg asszony azonban rémült tekintettel nézet hol reá, hol a leányra. Ez a tekintet a lelkébe vágott és vad keserűséggel töltött el. Rögön megértette. Édes anyja megijedt, hogy a fia netán szerelmes és házasodni akar. Az édes anyja a kenyerét félti a fia szerelmétől! Végtelen keserű fájdalom fogta el. Hátha ő valóban szerelmes volna, ha el akarná venni ezt a szegény, jó leányt, akkor nincs, aki örvendjen boldogságának s az ő választottját ellenséges indulattal önző féltékenységgel fogadná.

Hirtelen dacz szállta meg. Hát rabja ő a családjának? Saját magához semmi jussa? Ha

nyissa ki szeméit, lásson és eszerint cselekedjék. A vidéki hívő nép irtózik az istentelenséget terjesztő állami iskolákból és inkább agyonbirságotlatja magát, de még sem küldik gyermekeiket azokba az iskolákba. Ne kényszerítse tehát a lehetetlent és hagyjon fel az állami iskolákkal. Túrje el a kath. szabad iskolákat, de gyakorolja teljes szigorral a felügyeleti jogot; ehhez jussa van. Különben ő idők folytán arra a tapasztalatra jutott, hogy az iskolatestvérek nem is olyan borzasztó emberek, mint azt itt Párizsban hiszik. Csak ugy szeretik Franciaországot, mint a legradikálisabb köztársaságok és a köztársaságot is hamar megszeretnék, ha békében hagynák őket működni. Fresneau szenátor beszéde mély hatást keltett a szenátusban; de hogy hajlik-e majd szavaira a kormány: annak nem ez, hanem a »közvéleményt csináló« szabadkömüvesek a megmondható.

A munka bére.

Smith Ádám, a liberális nemzetgazdasági iskola ideális lelkű megalapítója azt mondta, hogy: „*A munka szülője minden vagyonnak.*“ Mekkora kellett fordulni a világnak, hogy ezen a maga idejében, akkor tudniillik mikor még a világot tiszta erkölcsi alapjairól az álliberálizmus le nem szorította, — *aranyigazság, hazugságá válják* 2'. Mert ma már nem a becsületes munka, amellyel éhen halhat meg az ember, hanem a vakmerő szédelés, a börze, a spekuláció meg a — viczinális vasutak, a panamák, kortesek, ringek és több ilyen buján tenyésző utak és módok azok, melyeken *vagyont szerezni lehet.* Az, hogy Smith Ádám idejében, a becsületes munka árán szerzett vagyon, jómódú családok keletkezésének *alapjául szolgált,* míg ma a hirtelen milliomosokká lett börzekelezők és más merkantilis légtornászok, kevés kivétellel, a revolver végén rugják el utolsó *saltomortáléjukat:* — a dolgon semmit sem változtat; a társadalom képe *marad a régi.*

A mi modern jogállamunkban például nincs olyan vakmerő ember aki azt merné állítani, hogy az államtisztviselők,

a hivatalnokok, — noha maholnap többben lesznek, mint a kenyeret kereső állam polgárok, — *nem dolgoznak* annyit, amennyit dolgozni bírnak; dolgoznak, dolgozniok kell; mert a, mondhatni vilamos erővel gyártott törvények, rendeletek, utasítások és pót utasítások rettentő depressziója szorítja szegény fejüket.

És mégis hol vannak ők a Smith Ádám theóriójának igazságától? Ki nem tudja azt, hogy az a kétszáz — ezernyi hivatalnok — a színe kúrákat élvezőket persze nem értve közéjük — legnagyobb részben, egész életén át csak azért dolgozik, hogy — *éljen, hogy éhen ne haljon.* Ki hallotta valaha azt, hogy, az a szegény állambivatalnok egy kis vagyont szerzett volna becsületes munkája után, öreg napjaira? de, hogy igen sokja az uzsorások körmei között van, többjének a fizetése lefoglalva van, hogy a legtöbbje máról-holnapra él, mint az égi madarak: — és hogy igen-igen sok a becsületes munka áldozatává lett meghalt állami tisztviselő özvegye és árvái a modern állam oly nyomorult nyugdíján tengődnek, mely felül joggal mondható az, hogy — *éhenhalni sok, de megélni kevés* — azt mindnyájan tudjuk.

Pedig a közép osztálynak ezen tiszteletre méltó tagjai mennyit tanultak, mennyit fáradoztak és apáiknak mennyi verejtékkel keresett vagyonát költötték el annak a kvalifikációnak a megszerzésére, hogy a modern állam sok tudást igénylő hivatalainak betöltésére képesek legyenek? . . Nem ok nélkül mozognak az államtisztviselők, készíti őket az ő kétségbeejtő sorsuk, helyzetük! Minden az egyetemesért még lelkesülni tudó becsületes lélek, velük érez és őszinte óhajításai közé tartozik, az, hogy teljesen jogos mozgalmuk végcélját: *sorsuknak javulását,* minél előbb el-és megérniök engedje a Gondviselés! . .

De más időknek, más embereknek kell jönniök, hogy ezen, valamint sok

más jogos kíváncsalm teljesedésbe menjen. A mai társadalom úgy is hasonlít már a pizai dült toronyhoz; csak rakják, csak építsek tovább a liberálizmus és a szabadkömüvesség; vitézei minnél magasabbra jutnak, annál bizonyosabb, hogy *romba fog dűlni építményük* és az is bizonyos, hogy főnhéjazó építőit maga alá fogja temetni! Majd akkor fog bekövetkezni az árnyékát már is előre vető jobb korszak, melyben Smith Ádám tettele, hogy „*a munka szülője minden vagyonnak*“ ismét — *arany igazsággá fog válni.*

A népek életében legnehezebb korszakok voltak mindenkor az emberekre nézve, az ugynevezett *átalakulási korszakok;* azon nemzedékek kiknek élete ilyen krisztikus korszakokra esett: voltak a legboldogtalanabbak; és — fájdalom — ezen korszakok, minő ez a mienk a mostani, mindenkor tömérdek szenvedés, martirium és nem ritkán pataokban folyó vér árán, tudta a tévelygők által száműzött tiszta erkölcsöt az emberi társadalomba visszavezetni.

És itt ismét föltűnik azon kép, melytől a mostani, minden Istenben való hit, erkölcs és nemesebb emberi érzelmek nélküli és egyedül csak az aranyborjut imádó kor fölött gondolkodó elme, megszabadulni nem tud: *a szociálizmus rémképe;* félve kérdezi az aggódó lélek: nem a végzet keze emeli, fegyverez-e föl ezt a rémet azért, hogy a mai depravált társadalom pizai tornyát lerombolja és helyére a felebaráti szeretet, a becsület, az igazság és a tiszta erkölcsök templomát építse föl?!

— Ki lenne képes erre megfelelni? Azt azonban láthatja minden elfogulatlan szemlélő, hogy az átalakulás nem lehet messze. Ez a minden tekintetben ferde, beteges állapot nem tarthat sokáig. Megdől magától is; bár hosszú lesz végvonalása, mint a penitenciátlan bűnös.

K—ly.

ők oly keveset gondolnak az ő boldogságára, minek törődjék, ő az övékével? Oda fordult a leányhoz:

— Gondoltam valamit, Lidi.

A lány komolyan szólt:

— Mit?

— Legyen a feleségem.

— Nem lehet, válaszolt a leány.

— Miért?

— Azért mert nekem szegény öreg anyám van, akit el kell tartanom és én nem akarom, hogy valaki rosszul bánjon velem.

— De én nem bánnék velem rosszul.

— Nem tudhatja. Maga jó ember, de ismeretek sok jó embert, aki elüldözte a házatól szegény anyósát. Mert magának csak egy idegen asszony volna, aki terhére van, nekem pedig édes anyám, akit nem hagyok el.

— És maga az édes anyja miatt vén lány akar maradni?

A leány vállat vont.

— Mit bánom én? Szegény leány jobban teszi, ha nem megy férjhez, mert a szegény emberek mind durvák és rosszul bántanak a feleségükkel.

— Én is durva vagyok?

A leány meleg, benső pillantást vetett rá.

— Nem, maga jó ember, magához elmennek, de az édes anyámat nem hagyom el.

Nem beszéltek többet róla. De Kerzsán Imre a szíve legmélyében megalázva érezte magát a leány komoly lemondása által. Szégyellte a saját elkeseredését édes szülője iránt s megvetette magát, hogy szinte dacból akarta eltaszítani magától. Daczból? Abban a pillanat-

ban, hogy a leány lelki nagysága előtt megalázódott, érezte, hogy nem pusztán dacz adta szájára a vallomást. Igen ő szereti ezt a rendkívüli leányt, de nem érdemli meg. Ha méltóvá akar válni hozzá, le kell mondania róla. És a lemondás szomorú határozatában mintegy megtisztulását érezte s boldogtalanul, de megbékült lélekkel ment haza.

Az ablaknál ült az édes anyja s félénken, kutatva nézte fia arcát. Imre szívébe gyűlt a fájdalom s oda lépett édes anyjához és megcsókolta a kezét. Az öreg asszony összeresztett mélységes fájdalomban vonaglott az arca és öreg szeméből néma könyvek peregtek.

— Szép leány, suttogta reszkető hangon, de ugy-e, azért nem hagysz bennünket elpusztulni?

Imre szomorúan nézett végig az édes anyján. Hogy félt a kenyerét! gondolta s nyomban elszégyelte magát. Képzeteiben megjelent a Princzess Lidi, a komoly, szép, büszke leány, ahogy letérdel rongyos édes anyja előtt és csókolja a kezét. E képzelet hatása alatt ő is leborult az édes anyja előtt és sirva temette az arcát az ölébe.

— Nem hagylak el, nem veszem el, suttogta, ne tarts semmitől.

— Nem veszed el?

Az öreg asszony e kiáltásában csak ugy sikoltott a boldogság.

— Nem veszed el? Köszönöm, köszönöm, édes fiam, az Isten meg fogja neked ezt ezerszeresen fizetni, amit szüleidért tettél.

Aztán ment a munkába.

A gépház előtt elhaladt, az üvegajtón ke-

resztül benézett az expedícióba, ahol a lányok kaszinóztak. Hangos kacagás, durva énekszó mellett mulattak, ketten-hárman összefogódzkodtak és táncoltak. A hosszú asztal végében pedig nyugodtan, komolyan ült a Princzess Lidi és harisnyát kötögetett.

Odalépett hozzá.

— Emlékszik még, miről beszélünk délután?

— Emlékszem.

— És megmarad amellyel, amit mondtam?

— Meg.

Egy kérdés még, Lidi. Megmaradna mellette akkor is, ha ugy szeretne engem, mint én magam?

A leány reáemelte fényes nagy szemét, két köny pergett végig az arcán, aztán halkán szólt:

— Ugy mondtam.

A fiu mélyen sóhajtott.

— Áldja meg az Isten, Lidi. nekünk már befellegzett!

A futó-utcái kis lakás első ablakába azóta igen keveset süt a nap. Az ablaktábla betéve, jóval déli időn túl és Kerzsánék még halkabban lépdegélnek, suttognak. Az öreg Kerzsán nem meri többé meghuzni a csöngetyű-zsinórt, türelmesen vár, vesztegel az ajtó előtt, míg belül véletlenségből meglátják. Imre később jön haza és tovább alszik, alszik, egyre alszik. Alig, hogy végigszenvedte az ebédet, visszamegy a szobájába és újra lefekszik. Soha szomorubb élet még nem volt a futó-utczában, de minden nap hust főznek és a hézbért pontosan fizetik.

Imre a gépházban gyakran találkozik a Princzess Lidivel, de sétálni nem mennek többé.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva ma d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Más időben 50 kr.

- November 22. Szűts Izó és dr. Sarkadi Lajos felolvasásai az iparos segédek továbbképző tanfolyamán.
- 22. A nagyváradi sakkör alakuló értekezlete a Kereskedelmi Csarnok kistermében d. e. 11 órakor.
 - 23. Sajtótárgyalás Wledényi Schankebank Károly ellen.
 - 25. Miss Mary Forrest hangversenye a Fekete Sas nagytermében.
 - 29. Dr. Szombathy István felolvasása az iparos segédek szaktanfolyamán.
- December 13. A Gyermekebarát egyesület közgyűlése.

*** Első rangú látnivaló a muzeumban.** Huzella Gyula úr szives volt három pompás japáni vázát, melyeknek magassága a 120 cm-t meghaladja, küldeni a muzeumba megtekintés végett. Minthogy a három műtárgy ritka szépségű és értékű képviselője a japáni műiparnak, s a muzeum már a legközelebbi napokban bezárul, ajánljuk a t. közönségnek, hogy még ma megtekintse a nagyteremben pompázó ezeket érő remek diszedényeket, melyek nagyban emelik a nagyterem előkelő színezetét.

*** Millenniumi emlék Biharon.** Az ezredév emlékére a bihari földvárban egy emlékoszlop felállítását határozták el a tavaszon, a melynek költségeit adakozásból gyűjtötték össze s a még hiányzó 800 frtot Biharvármegye közgyűlése szavazta meg. A momentális emlékmű már elkészült, csupán a csúcsára tervezett turul madár hiányzik róla s a szállingó hírek szerint nem is teszik fel rá; pedig ez által nagyban emelnék az emlékmű szépségét. Az oszlop különben még most egészen egyszerű, nincs rajta semmi felírás, vagy vésés. A leleplezési ünnepély határideje még nincs megállapítva, de valószínűleg a jövő év május havára tervezik.

*** A tisztviselők nyugdíjügye.** Békés vármegye közgyűlése elhatározta, hogy az állami és törvényhatósági tisztviselők nyugdíj ügyének egységes rendezése és a viszonyosság megállapítása tárgyában a képviselőházhhoz feliratot intézett. A feliratot pártolás végett megküldték Biharvármegyéhez is, amely a decemberi közgyűlésen veszi tárgyalás alá a feliratot.

*** Képviselő-testületi tagok választása Cséffán.** E hó 19-én folyt le a képviselő-testületi tagok választása. A választás Székelyhídy Károly cséffai körjegyző elnöklelte és négy bizalmi férfi ellenőrzése mellett szavazólapokkal ejtetett meg. A választás reggeli 9 óra táján vette kezdetét s tartott délutáni 4 óráig, a mikor az elnöklő körjegyző az összegyűlt választópolgárok előtt egyenkint szedegette ki az urnából a szavazólapokat s leolvasta róluk a feljegyzett neveket. Ez befejeztetvén: kitünt, hogy mintegy 78 szavazólap lett beadva, melyeken mintegy 25 egyén közt oszlott meg a szavazatok száma. Legtöbb szavazatot kaptak és ennek alapján megválasztottak ezek: *Sztána Mojszi 39; Spielmann György 35; Éles Ferencz 33; Flóruzó Tanasz 32; Balog Imre 30 és Mester Attila* körorvos 29 szavazattal. A négy első tag rendestag, két utolsó tag póttag választott. Az eredmény kihirdetése után az elnöklő körjegyző a megválasztottaknak a község javára hasznos munkálkodást kívánva a közgyűlést bezárta s az erről felvett jegyzőkönyvet a bizalmi férfiakkal aliratta.

*** Uralkodók jövedelme.** Sokszor szó van arról, mekkora ennek vagy annak az európai uralkodónak a jövedelme. Az angol királynő évenként öt millió forintot kap; a velszi herceg (az angol trónörökös) csak fél millió forintot, a felesége külön 125.000 forintot a gyermekei pedig 450.000 forintot. Frigyes császár özvegyének 100.000 forint jár az angol kincstártól; az edinburgi és connaughti hercegek külön-külön 300.000 forintot kapnak hercegi mivoltukért, ezenkívül pedig a hadseregénél és

a haditengerészetnél viselt állásukért külön fizetséget kapnak. Az állam ezenkívül külön megfizeti a királyi hajót, parkok és paloták fentartását. Az állam ezenkívül fizeti a királyné szolgálatában előregedett egyének nyugdíját s így a briteknek a királyi család kerek 10 millió forintjukba kerül. A takarékos Viktória e sok pénzből már pár száz millióra rugó vagyont gyűjtött össze. Az igaz, hogy az örökifju velszi herceg jócskán költ belőle.

II. Vilmos német császár, nem kap egy krajczárt se. De azért nem hal éhen, mert, mint porosz király 10 millió forint évi fizetést kap. Magánvagyonát ezt a jövedelmet megkészezi. A kisebb német uralkodók tehát valóságos koldusok hozzá képest, mert pl. a bajor király csak 2 és fél millió, a szász király másfél millió, a vürttembergi király potom egy millió forintot kap.

Az orosz császárnak nincs biztos jövedelme vagy is fizetése; csupán földjeiből és bányáiból él. Igaz, hogy földbirtokai oly terjedelműek, mint egész Franciaország, bányái pedig tele vannak arannyal s így valahogy megél az ötven millió forint évi jövedelméből. Az olasz király civillisztája tíz millió, a spanyol királyé hat millió, a mi bizony elég a kicsike királynak.

*** A hadkötelesek jelentkezése.** Az 1897. évi ujonczozás alkalmával az 1874., 1875. és 1876. évben született ifjak jönnek a katonai sorozás alá. Az illetőknek még a most folyó november hóban kell jelentkezniök Nagyvárad város katonai-ügy-osztályánál. Ezen kötelezettség nemcsak a Nagyváradon született ifjakra vonatkozik, hanem azokra is, akik idegenek, de jelenleg Nagyváradon tartózkodnak. Akik jelentkezést e hó végéig elmulasztják, szigoruan megbírságotlanak.

*** Pályázatok a városnál.** A decemberi városi közgyűlésen két tisztiallás betöltése is elintézés alá kerül. Az egyik Vajnovszky Vincze távozása folytán megüresedett II. oszt. fogalmazói, a másik a Holnapy Béla lemondásával megüresedett számtisztai állás, a melyekre már kiírták a pályázatot. A kérvények december hó 5-ig adhatók be a főispánhoz.

*** Szoborleleplezés Szombathelyen.** Berzsenyi Dánielnek pompás ércszobrot emelt Vasvármegye közönsége s azt december hó 8-án fogják leleplezni. Az ezzel járó ünnepességek a szobor-bizottság s a Berzsenyi kör együttes közgyűlésével kezdődnek. A vármegye-háza termében aztán folytatódik az ünneplés, a mikor alkalmi versek szavalása, ének s ünnepi beszédek után kivonul a közönség a szoborhoz. A szobor-bizottság elnöke ekkor a szobrot leleplezi s átadja Szombathely városnak. Délután bankett lesz.

*** A sakkzők figyelmébe.** A sakk játékot kedvelők egy sakk-kört óhajtanak Nagyváradon létesíteni. Akik a mozgalom élén állanak, ma, vasárnap délelőtt 11 órára előértekezletet hívtak össze a »Kereskedelmi Csarnok« kistermébe, a melyre a sakkjáték iránt érdeklődőket szivesen látják.

*** Legujabb szabadalmak.** A m. kir. szabadalmi hivatal a m. kir. kereskedelemügyi miniszterium rendelete alapján, a kereskedelmi és iparkamaráknak megküldte a szabadalmi leírások első 50 példányát és a további leírásokat is megfogja küldeni, megjelenésük sorrendjében. Már is érdekes dolgokra vettek ki szabadalmakat. Így a többek között: Eljárás fém papíron való mély nyomásra, készülékek hajtó szíjakkal előállítására, légmentesen záró fődél, jégsekrény, sebvédő hüvely, ernyőbot, tolócsapóval ellátott zár, csavarokkal ellátott egytetemes mappa, hűtőtér hus eltartására, eljárás köröskörül díszített hengerelt vasoszlopok előállítására, légszárító készülék papír és szövet számára, változtatás befele nyíló ablakok szerkezetén, illatárnsító automata, füstképződést megakadályozó tüzelőajtó, hajtómű veloczipédekhez, javított eke, csővakaró stb. Statisztikai szempontból érdekes, hogy Németországból 15, Ausztriából 14, Magyarországon 12, francia, angol és olaszországból összesen 9 szabadalmat vettek el. Mindazon kereskedők és iparosok, a

kik az újítások iránt érdeklődnek, ezen szabadalmak leírását a tárgyak rajzát a nagyváradi kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők.

*** Vilmos császár a berlini tiszt karhoz.** Vilmos császár a berlini helyőrség tiszt karát figyelmeztette, hogy tulságos jókedvüket, vagy borozgatás közben kerekedett nagy vigasságukat a kaszinóban belül tombolják ki, hogy tehát ilyen esetekben társaik körében és kartársaik ellenőrzése alatt maradjanak. A tisztok óvakodjanak attól, hogy a tiszt besület ellen vétsenek azért, hogy a nyilvánosság előtt tulságos jókedvben mutatkoznak. Ha azonban egy tiszt abba a sajnos helyzetbe kerül, hogy szükséges védelméül fegyvert kénytelen használni, akkor használja is azt alaposan.

*** Nagyváradia Ázsia és Afrikában.** A nagyváradi felső kereskedelmi tanintézet igazgatója már több ízben rendezett nagyobb szabásu tanulmányutat az intézet tanulói és más intelligens közönség részvételével; de az eddigieket mind felülmúlja az az utazás, melyet most tervez. Az utazás gazdag programja föléli Olaszországon kívül Ázsia és Afrika egy része s nagy szakértelemmel és leleményességgel vannak kiválasztva éppen azok a pontok, a melyek tanulmány, tapasztalat, elragadó szépség tekintetében kimagaslanak. A terv szerint az utazás teljes négy hetet venne igénybe. Budapestről Triesztbe, Miramareba, Velenczébe, Brindinbe, Alexandriába, Kairóba, a piramisokhoz, Ismailába, a Szezi csatornán át a Szentföldre: Jaffába, Jeruzsálemben, Bethlehembe, majd vissza Kandia szigetére, Korfuba, Aukonába, Fiumében utaznak s onnan haza. Nagyban emeli az utazás becsét, hogy utközben tudományos vizsgálódások, kísérletek felolvasások lesznek, a mit nem találhatunk fel más sokkal költségesebb utazásnál. Az utazás költsége ellátással együtt személyenkint 400 frtban van megállapítva. Azt hisszük sokan ragadják meg a kedvező alkalmat, hogy részt vegyenek a ritka szépségű utazásban.

*** Akasztófahumor.**—Orvos: Ne ijedjen meg barátom, ha megmondom, hogy bizony ezt a lábát amputálni kell!—Beteg: A lábamat nem bánom, orvos úr, hanem mondja meg, hogy mit csináljak a fölöslegessé vált eszizmámmal?

*** Őrütlő nő a piacon.** Tegnap reggel egy szegény ifju nőn a Nagypiacon kitört az őrütlőség. Előbb zavart, összefüggéstelen szavakat kiabált és erősen hadonászott kezeivel, majd futásnak eredt. A járókelők ijedten tértek ki a dult arcú nő elől. Egy szegény asszonyt üzöbe vett a Szent-László-téren. Mikor a megtámadott, halálra rémült asszony bemenekül üldözője elől a Gallovits Frigyes fűszer üzletébe az őrütlő nő ide is utána futott. Nagy küzdelemmel tudták csak a dühöngőt megfékezni s beszállították a biharmegyei közkorházba. Kilitét nem tudják; de azt hiszik, hogy Bihar-Püspöki lakos.

*** „Véka eső, köből sár.“** Nyáron még csak megjár a falukhoz vezető megyei utak állapotja: legfeljebb a kerékgyártóknak csinál hasznót a kátyu, a melyekben a kocsik kerékei szétroppannak. De így ősszel, mikor, a közmondás szerenti »véka eső, köből sár« idő befog, a községben reked a vidéki lakos, mert nem bir kimozdulni otthonából a feneketlen sár miatt. A megyének kevés gondja van az utakra; a kavicsolásra kiadott óriási összeg daczára nagyon is barátságos sár borítja az utat, Bihar megye több községéből kaptunk panaszt, hogy az utak járhatatlanok. Így Biharon is a megyei töltésen, mely sok irányból közvetíti a forgalmat, kerékagyig süpped be a kocsik a sárba.

*** Jó tanács.** Kisasszony, én kegyedbe őrütlő szerelmes vagyok.

— Beszéljen a papával, az elmeagyógyász!

*** Tifusz járvány Bihar községben.** Mint levelezőnk írja a szomszédos Bihar községben

a hasi-hagymáz ismét fellépett. Sokan megbetegedtek a veszélyes járványban nemcsak a gyermekek, de a felnőttek közül is. Egy halál esetét is okozott a betegség; Faragó István fiatal, nős földmivest pár napi betegség után elföldelték. A községi orvos a szükséges óvintézkedéseket megtette a járvány terjedésének megállítására.

* **A körözsbe ugrott.** Izgalmas jelenet szemtanúi voltak tegnap reggel 8 óra tájban a Kishidon járó-kelők. Egy 15 évesnek látszó fiu hirtelen felmászott a vashid karjára s belevetette magát az utóbbi napok esőzéseitől erősen megáradt Körözs piszkos hullámaiba. A víz sodra az uszoda elé sodorta a szegény gyermeket, aki pár pillanat múlva elmerült a víz alá. Még látták egyszer felbukkanni a habokból, de azután eltűnt. A rögtön értesített tűzoltók horgokkal keresésére indultak, de nem találták meg. Híre ment, hogy a Gitye-féle lakatos üzlet tanulója volt a szerencsétlen gyermek; társával összeveszett s azt megverte. Ezért a rendőrséggel fenyegetődött a megvert tanuló, a mitől anyira megrémült a szegény gyermek, hogy beleugrotta Körözsbe. A rendőrség megindította avizsgálatot s kiderült, hogy ezek a hírek nem felelnek meg a valóságnak s így a fiu kilétét nem sikerült kipuhatolni.

* **Kitüntetett kiállító.** A félévig tartott nagyszerű panorámának nem sokára vége lesz; a tót napszámok seregének csákányai rombolják az ezredéves kiállítás remek épületeit. A kiállított tárgyak nagy része már vissza került a kiállítókhöz. Megérkeztek a Schmiedt Gyula nagyváradi könyvkötő remek munkái is, melyek király ő Felsége legmagasabb tetszését és elismerését is kinyerték. A szép, izléses könyvek díszdíszárakat a bírálók is elismeréssel tüntették ki s a kiállítási éremmel jutalmazták, mint izléses, kiváló munkát.

* **Föld alatt és föld fölött.** A földalatti villamos vasuton történt. Az operai megállóhelyen beszél a kocsi egy ur és egy britanika. Az ur a távoli szögletben, a britanika az ur szájában foglalt helyet.

— Itt nem lehet dohányozni, szólta a kalauz.
— Nekem nem parancsol.
— Dobja el a szivart.
— Majd ha fagy!
— Akkor hagyja el feltűnés nélkül a kupét.
— Maradok, felelt az utas és nagyot fújt a kalauz szemébe.
— Uram, tudja meg, hogy én a föld alatt rendőri közeg vagyok. . . .
— Mizeg?
— Közeg és letartóztatom önt! dörögte a kalauz.
— Jól van, menjünk.

A kalauz karonfogja a szivaros embert és vitte kifelé. Mikor a levegőre értek rendőrt kiállított.
— Hé rendőr!
— Sose kiabáljon, itt vagyok.
— Ön?
— Igen, én detektív vagyok. Ön letartóztatott engem, én most kontra letartóztatom hatóság elleni erőszakért.

— Én meg rekontra letartóztatom.
— Szubkontra!
— Hirskontra!
— Jött a zajra egy rendőr.
— Hohó, az utcán tiltva van kalabriász. Ezért letartóztatom mindkettőjüket.

— A három rendőri közeg most kölcsönösen letartóztatotta egymást és összekapaszkodva, Laokoon csoportban vitték egymást a főkapitányságra.

* **Hóesés.** Jupiter Pluvius ugyancsak kiönti a haragját; már három nap óta folytonosan esik. Tegnap reggel és estefele hideg havas esőt csapott az éles szél a járókelők arcába. Az utcákat már elborította a pocsolya s van kelete a kalucsniknak. Ha nem szűnik meg az esőzés, mindenféle áradások borítják el a földeket.

* **Egy gépész,** ki úgy a cséplő, mint a malom gépek, valamint villanygépek kezelésére oklevéllel képesítve van, állást keres. Felvilágosítás nyerhetni az állami anyakönyvi hivatalnál a városházán.

x **Kárpáti Miklós** helybeli fiatal kereskedő üzleti hirdetésére e helyen is felhívjuk olvasóink figyelmét, miután nevezett cégnél mindenemü női és férfi divatcikkeket a legjutányosabban szerezhethi be.

x **Mai számunk** hirdetési rovatában veszik t. olvasóink M á r k u s z J ó z s e f helybeli törekvő kereskedő árjegyzékét, melyet annál is inkább és különösen ajánlunk szíves figyelmébe, mivel üzlete ujonnan lett berendezve és így csakis a legujabb divatu n ő i - és l e á n y - f e l ő l t ő k kaphatók, úgy szintén női-és férfi-divat-cikkekből nagy raktárt tart, mely bármely helybeli vagy fővárosi áruházzal kiállja a versenyt és árai a lehető legszolidabbak.

* Legalkalmasabb **karácsonyi ajándékok:** csinos levélpapírosok dobozokban, **látogató jegyek.** Saját készítményű előjegyző naptárak 1897-ik évre. Tömb (blok) naptárak. Továbbá *mélyen leszállított áron az „Apai Vér“* regény (136 oldal) írta *Edhoz J.* füzve **20 kr.** vászon kötés **60 kr.** Megrendelhető: Szent-László könyvnyomdában, Nagyvárad, apáczka -utca 3. szám.

Vizio egy új szakadarságról.

vagy

»Szabad Izrael«

a fazék.

Nyájas olvasóim! Önök értenek engem ugyebár, ha azt mondom, hogy rossz kedvű és haragos vagyok. Én is értem önöket, ha látom, hogy rossz kedvűek és haragosak. Így tehát mi értjük egymást. Hisz ez természetes kedélyhangulat mindannyiszor, valahányszor az orunk alatt piszkálnak. Pedig most az az idő járja, hogy én is, önök is nyájas és nyájtalan olvasóim kénytelenek vagyunk fent tisztelt testrészünk alatt a fent perhorreszkált cselekedetet gyakorolni, mert az ősz uralkodik minden Istenadta dolgon, az ősz, mely vénasszonyok nyarával kezdődik s náthával végződik az őszszel.

A most leirt axioma derengelt borongó agyamban s hogy el ne üssem valamivel a nyomorult jelen s reménytelen jobb jövő érzetét, olvasni kezdtem.

Ebers György munkája akadt a kezembe s elkapott a vágy megtudni, vajjon az öreg Aegyiptomban, melyet oly sok csapás ért, dult-e már a nátha?

Alaxandria leírásával kezdődik a munka. Vé-
gig baktattam egész multján s jelenén, annyit ki is böngészttem, hogy a szövő ipar szörnyen ki volt fejlődve benne, de magától az engem érdekli a témáról nem volt említés. Hanem ni ni! 70,000 izraelita polgár megugrásáról kezd szólni az ének. Ennyi ember szökik egyszerre? Hm. Itt valami baj van. Éppen előbb olvastam, hogy ezek itt születtek, polgárjogot élveztek, nagy gazdagságra s befolyásra tettek szert — s szöknek. Valami nagy járványnak kell dólni, ami miatt elfelednek rémültükben mindent, cholera, pestis, vagy talán először lépett fél a nátha? Bizonyos kárörömmel olvasom tovább, — de nem, nem betegség miatt szöknek, nem azért hagyják oda szülőföldjüket, hanem valami bolond ellenség szaladt neki a városnak, kiket bizonyára úgy utáltak, hogy rájuk sem akarnak nézni. Hej! dehogy náthás az, aki a bajt előre ki tudja szagolni.

Csakhamar abba hagytam az olvasást. Kábult voltam s a fejem zugni kezdett. Mindenféle alakok keringtek előttem. Száz és száz orrot láttam magam előtt, nagyot és nagyobbkaat, mindig többet és görbébbet, végre azon veszem magam észre, hogy Gessen földjén állok, körülvéve végtelen sok ultra készülő zsidótól, kik váltig ösztökéltek, hogy vezessek őket. Tyhül én most az aegyiptomból kivándorló zsidók közé kerültem, mi lesz velem, ha én is 40 napig kóborgok a púsztában!

Biztos, hogy addig lejár az előfizetési díj a kölcsönkönyvtárról s majd kamatok kamatjával olyan summát fizethetek az Ebers munkája nálam maradásáért, hogy megvehetném érte a fél Gessen tartományt.

Hanem egy öreg izraelita meglátta szivem titkos aggodalmát s így szólta: »Fiam ne félj! úgy sem lesz miből fizedsz, hisz a te vagyond kamatok kamatjával is annyi, mint a nélkül.«

Szelid szava megkönnyített, Ez igaz!

Most újra nógatni kezdtek, hogy vezessek a népet s én vállaltam.

A veres tengerig minden jól ment, de itt nem akartunk neki vágni a víznek.

Én legjobban nem akartam, de valaki azt mondta a népnek, hogy nem kell megfürödni, sőt még a lábát sem megmosni senkinek, szárazon át jutunk, — erre neki indultak és sodortak engem is.

Hogyan jutottunk át? nem tudom. Nekem a lábam sem érte a földet, vagy vizet, vagy micso-dát, csak azt tudom, hogy a másik parton egyszerűen csak neki mentem az előttem siető tulsó oldalának, erről tudtam, hogy megállottunk.

Pusztaságba jutottunk. A nép vénei hozzám jöttek s követelték, hogy ha idáig hoztam őket — vigyem tovább is. Megint neki indultunk, de a pusztá nem ért véget. Mindig kiellenőbb lett a vidék, végre nem láttam egy fűszálat sem, csak letartott pusztaságot és körül-körül a velem jött zsidókat.

Szét szóródtunk keresni valamit; de nem leltünk semmit. A sereg zugni kezdett. Egy gondolat bántott mindenkit — egy eszme dermesztette meg a szíveket — egy kiáltásban zugott fel a szörnyű tudat: — otthon felejtettük a husos fazekakat.

A követelés hangosabb lett — a csillapító szó gyengébb s a zavar magasra veté hulláma. Őszszezűltek az öregek tanácskozni. Egyszer csak látom, hogy felém integetnek, hozzám jönnek — fülön csipnek s egy hangulag rám rivalnak, — keritsem elő a husos fazekat.

Megszéppentem. Mit tudom én, hol a husos fazék? Hogy menjek én vissza aegyiptomba, hisz ott most mindenki dühös a zsidókra s ha ezzel a náthás orrommal engem is zsidónak néznek, akkor magam kerülök a husos fazékba, tokánynya aprítanak.

Megint nagy tanácskozás lett akceptálták az argumentumaimat. Végre egy böles öreg felállott: »Fiam, nem akarjuk veszteted, de a magunk hasznát akarjuk. Ne menj aegyiptomba, hanem adunk melléd egy csapatot, indulj el husos fazekat keresni s ha találsz hozd el, mi várunk.«

Sok vándorlásaimat nem irom le csak röviden. Először egy nagy országba jutottunk, hol s nép egyrésze a t y u s -kának hívta parancsolóját, másik rész fel akarta bombázni. Itt találtunk husos fazekat, nagyot, telit, de már ülte körülötte. Mi is hozzá ültünk, hanem az orunkra vertek, ezért pedig haragszunk s dühösen tovább álltunk. Más országba jutottunk. Tulajdonképpen három darab ország volt, de minden darabján más-más ur osztozkodott. Itt is találtunk husos fazekat, de kicsiny volt, magunknak is kevés. A mi volt benne elfogyasztottuk s tovább mentünk.

Nagy hegyeken kellett át menni s egy szép országba jutottunk. Nem igen akartak beereszteni, de mi szépen viseltük megunkat s magok közé vettek. Ekkor már bátrabbak lettünk s csakhamar megleltük a nagy, szörnyű nagy husos fazekat. A velem jött csapat neki esett s hamar elfoglalta, hanem vissza nem vágyott a többiekhez.

Éltünk is mi szép boldogan, hanem a röpke szellő messzire vitte a fazék illatát — egész odáig, hol az elfelejtett csapat szét szórva vár reánk. Ezek is megéreztek a szagot, utána indultak, egyszer csak vesszük észre, hogy ők is hozzá akarnak ülni a husos fazekunkhoz.

Hanem mi nem hagytuk magunkat, a friss jóvevényeket leleplezzük. — Közhirre tettük, hogy ezek Palesztinába készültek s elvétették az utat, ma is azért imádkoznak, hogy oda jussanak s ime bittal sem lehetne oda kergetni őket. — (Lásd a »Szabad Izrael« első nyilatkozatát.) Erre ők replikáltak. — A mennyországba is vágyik az ember, hova mégsem azonnal. — Ők is várnak szívesen kívánságukkal, sőt ha nem teljesül »Legyen meg Isten akarata.« — Hanem mi vagyunk a gonoszok, kik csak nagy képüsködünk. — Szabad Izraelnek kereszteljük magunkat, pedig Izraelnek nem szabad magát elkeresztelni; nem is a régi vallás és imádság bánt bennünket, hanem az a pár forint, amit a derék kóser részéért kell a közös kasszába fizetni. — Erre mi kijelentettük, hogy bepereljük őket becsület sértésért, ők azt mondták, hogy a v o l t r a nem adnak semmit. — Mi elakartunk szakadniok hozzánk foltozzák magukat.

Mindig nagyobb lett a veszedelem, végre megszólaltam. — Először az ujonnan érkezettekhez fordultam »Látjátok miért jöttetek ide, mi szépen elfértünk itt, de ti már nehezen, mi mindent el-

hagyunk a régiből csak ezt a fazekat nem, ti semmit sem hagyatok el s a fazék is kéne, minket felvilágosított szabad gondolkozóknak tartottak itten s ti rántitek, hogy cselekvéseink rugója azt önzés. — Aztán a másik csoporttal beszéltem. »Ti hatalmon vagytok, jól megy dolgotok, miért rántjátok le a többi fajtákat? Lássátok azokról az hitték, hogy szeretik ezt a földet, mely hazát adott nekik s ti ki valljátok, hogy fogságnak tartják itt az életet. imádkoznak szabadulásért. — Most szépen ki vagytok puczolva. — Jobb lesz, ha rám hallgattok. — Itt alaposan kitálaltuk egymást, gyereink innen. — Vegyük kezünkbe a vándor botot, aztán gyertek utánam. — Ki vezettek én innen szívesen, akár a régi husos fazékhoz aegy tomba, akár az ujhöz Palesztinába. El is indultam, de nem jött utánam senki, ehelyett egy ijedt kiáltást hallottam. *Bolond ami vagy, nincs több olyan husos fazék sehol Magyarországon.*

* * *

A kiáltásra felébredtem. — Álom volt tehát. — Jó egyetértésben élnek nálunk Izrael fiai nem bántják ők sem egymást sem minket. — Nem törnek hatalomra, szeretik ezt a szegény hazát, nem érdek vezeti cselekedetüket, nem imádkoznak. Haza ellen egy más hazáért. — Ugye önök is így tudják? A lapok is így írják? A leleplezések a Szabad Izrael féle heczenél csak egy rossz álom. — Higyjék ezt el kérem — én hiszem.

Kóby.

Születési és halálozási statisztika.

(November 15-től, november 21-ig.)

Legutólsó kimutatásunk óta a nagyváradi anyakönyvvezetési hivatalnál a következő születési és halálozási esetek lettek bejelentve.

Született tizenhárom leány és tizenkilenc fiú, halvaszületett 1, összesen harminczhárom.

Meghalt tizenkét férfi és kilenc leány, összesen huszonegy.

Ez elmúlt héten tehát, nagyváradi szaporulati viszonyát tekintve kedvezőnek mondható, amennyiben tizenkét emberrel szaporodtunk.

Az ez idő alatt elhaltak névsora a következő:

Waldmann Éliás, Gál Mária, Szilágyi Mária, Csáki Sándor, Volkó Andrásné Szabó Rozália, Grünfeld Sándor, Moldovány Gergelyné Sztarill Juliánna, Ungvári (halvaszületett leány), Csapó József, Hajdu Pálné Szigeti Mária, Huszár Sándor, Pethő Mihályné, Sztarill Magdolna, Szücs Irén, Goldstein Sámuel, Sunanka József, Fleisz Mihály, Biró János, Kis Simon, Bika Floáre, Blága Miklós, Brágye Mitne.

Hazament meghalni.

— Megszökött a gyöngy élet elől. —

Szomorú sorsa volt Csák Lajos nagybajomi legénynek, akit az év elején soroztak be a huszárok közé.

Pajtásai bokrétás biros sipkával, dalolva vonultak be az ezredhez, de a szegény csendes természetű legény sokszor ki-ki törölte szeméből a fájó könnyet, míg helyet adtak részére a kaszárnyában.

Nem lelkesítette a nóta, mely a világ legszébb katonáiról szól... Oda vágyott vissza a csendes szülei házhoz, a falu jámbor népei közé, hol gyermekkorának álmait szötte. Még a főváros látni valói, zürzavara sem bírta vele feledtetni az édes otthonát.

Október hónapban, nemsokára a bevonulás után, búcsú szó nélkül otthagytá a gyöngyéletet, a fővárost s haza akart szökni, azonban a csendőrség Szolnoknál elfogta s visszavitték a fővárosba.

Ezután meg rosszabb lett a sorsa. Könyei-

től sós volt az édesen sült prófont, sehogy sem tudta leküzdeni a honvágyat.

A napokban újra elsökött ezredétől s hazajött Nagy-Bajomba.

Éjjel, bujdokolva tért be a szülői házhoz, hol anyja megrémült a rongyos, didergő alakon, kiből csak később ismerte fel fiát. Kérdezte tőle, hogy miért jött haza, most nagyobb büntetése lesz.

— Látni akartam édes szülémet.

A szegény asszony kérve-kérte, könyörgött fiának, hogy ne tegye szerencsétlenné az egész családot és magát; forduljon vissza s majd megsegíti az Isten, csak kitélik a három esztendő.

A szegény ifju csak a fejét rázta s az arcán végig pergő könnyek elárulták azt a lelki harcot, a mely bensejében vívódott.

Késő éjjel tért nyugalomra, de nem jött állom a szemére, — talán ott kalandozott a fővárosi nagy kaszárnyában s rémes látományok gyötörték, hogy milyen kegyetlen lesz az ő bűnhődése, a miért szive vágyának nem tudott elmentállani.

Lassan kiosont a szobából egy üres lakásba.

Reggel, mikor anyja keresésére indult, a mestergerendán függött meghalva. Felakasztotta magát.

Inkább a halált választotta, mint a gyöngyéletet...

TANÜGY.

A tovább képző tanfolyamok megnyitása.

Az ipariskola igazgatóságától vettük a következő értesítést. Az iparos segédek s önálló iparosok részére tervbe vett szakrajz tanfolyamok közül csak azok nyitnak meg, melyek a beiratás eredményéhez mérten életképeseknek bizonyulnak. »A szabászat« szakrajzon áll, kevés számú jelentkezők miatt a tanfolyam jelen tanévben meg nyitható nem lesz. Összesen beiratkozott eddig 57 segéd és pedig a fém iparra 20; — az cipész iparra 14. Az előadások e hó 22-én veszik kezdetüket mely terminus után jelentkezők már csak rövid ideig és gyér számban vétetnek fel.

EGYESÜLETEK.

A furtai kath. kör új helyiségében ma délután millenniumi emlékünnepelet rendez, melyre a következő meghívót kaptuk:

Meghívó. A furtai kath. olvasókör által 1896. évi november 22-én d. u. 4 órakor az új kör helyiségében magyar hazánk ezredéves fennállása alkalmából tartandó Emlékünnepelepre. A kör tagjai az ünnepelet megelőzőleg d. e. tartandó isteni tisztelet után részt vesznek az új körhelyiség megáldásán.

Műsor.

1. Hymnus. Erkel Ferencztől. Előadja a tanuló ifjuság.
2. Elnöki megnyitóbeszéd. Tartja Csomák János kiérd. esperes-plébános, elnök.
3. Pápai hymnus. Előadja a tan. ifjuság.
4. Történeti értekezés. Tartja Erdélyi Mihály
5. Ének »Dicsérettessél oh Mária«. Előadja a tanuló ifjuság.
- 6—11. Szavaltatok:
A három színű nemzeti lobogó.
Árpád apánk ne féltsd ősi nemzeted.
A magyarok Istene. Pájer Antaltól.
Magyarország védasszonya. Miádszentytől.
A keresztről. Vagner Somától.
Az én hazám a legszebb hon a földön.
12. Bárcsak én madár lehetnék. Előadja a tanuló ifjuság.
13. Zárszó. Tartja Csomák János pléb. elnök.
14. Szózat. Egressi Bénitől. Előadja a tan. ifj.

Felolvasás a „Réti Népkörben.“ Ez év év tavaszán nyílt meg a Réti Népkör s rövid működése alatt már is igazolta létjogosultságát a környék társadalmi életének fellendítése által. A téli idő beálltával gondoskodott, hogy a mindennapi szórakozáson kívül kiválóbb élvezetet is nyújtson a körtagok családjainak és a vendégeknek. Felolvasásokat rendeznek, a melyek a szórakozás mellett tanuságos ismeretbővítésül is szolgálnak. Az első felolvasás ma, vasárnap este 6 órakor lesz a kör nagyfürdő-utca helyiségében. Dr. Rózsá Mór orvos fog »A munka egészségtana« czímmel népszerű felolvasást tartani. A felolvasáson a kör tagjain és családjaiakon kívül vendégeket is szívesen látnak.

A tanítókör ülése. A nagyváradi tanítói kör tagjait folyó hó 23-án, d. u. 5 órakor a kör helyiségében tartandó összejövetelre ezenel tisztelettel meghívom. Tárgyai az összejevetelnek: 1. Felolvasás Eszenyi Sándortól »Az újabb és régi magyar irmodorról.« 2. Folyó ügyek és indítványok tárgyalása. Nagy-Várad, 1896. november hó 20-án. Eszenyi Sándor, elnök.

MULATSÁG.

A »Kereskedelmi Csarnok« első háziestelye.

A »Csarnok« palota dísztermében zártkörű, de fényes estélyt rendeztek a nagyváradi előkelő kereskedő világ tagjai. Számosan voltak jelen társaséletünk kiváló alakjai közül s az estély lefolyása, mely meggyőzött bennünket arról, hogy e mulatságok sorozata, a Csarnok tagjai családjának egyik legkedvezőbb szórakozása lesz a tél folyamán. Ugy fognak kitűnni a farsangi mulatságok sorozatából, mint egy szerény ibolya a pompázó kerti növények közül. A ki ott volt, a lehető legjobban mulatott s bizonynyal alig várják a legközelebbi estélyt, a mely valószínűleg nem fog az első mögött maradni.

Jelen voltak:

Leányok: Roz Ilona és Elza, Dukesz Terka, Sonnenfeld Aliz, Sonnenfeld Hedvig, Khon Gizella, Klein nővérek, Róna Gizella, Breitner Elza, Várad Matild, Guttmann Vilma, Rozenberg Irén.

Asszonyok: Laszky Árminné, dr. Fleischer Lajosné, Mihelffy Pálné, dr. Radó Ignáczné, ifj. Janky Antalné, Janky Józsefné, Kunz Gusztávné, dr. Rózenthal Mórné, dr. Sonnenfeld Zsigmondné, Grunwald Henrikné, Sütz Albertné, Breitner Józsefné, Erber Imréné, dr. Kiss Dénesné, dr. Sarkadi Lajosné, Vekszler Adolfné, Löbl Edéné, Fényes Manóné, Atzél Zsigmondné, Huzella Gyuláné, Berger Dánielné, Berger Antalné, Mayr Sándorné, Dukesz Salamonné, Koliner Miksáné, dr. Mihelffy Lajosné, Moskovicz Mórné, Ländler Józsefné, Láng Józsefné.

SZINHÁZ ÉS MŰVESZET.

Játékrendje a Magy. Kir. Operaháznak 1896. november 23-tól november 29-ig. Hétfőn 23-án nincs előadás. Kedden 24-én Bajazzók. Bécsi keringő. Pewny, Perotti, Várad, Takáts, Kertész. Szerdán 25-én nincs előadás. Csütörtökön 26-án Az álarcos bál. Hilgermann, Pewny, Rotter, Perotti, Beck, Szendrői, Kornay. Pénteken 27-én A bolygó hollandi. Szedlmair, Várad, Beck, Szendrői, Kiss, Kertész. Szombaton 28-án Karen (elsőszőr). Ércember. Diósy, Vasquez, Semsey, Müller, Arányi, Takáts. Vasárnap 29-én Karen. A nappal és az éjjel. Diósy, Vasquez, Semsey, Müller, Arányi, Takáts, Carbone.

IPARÜGY.

Az ipartestület előljáróságának, f. hó 19-én B e r c s e y György elnöklete alatt tartott rendes havi ülésében előterjesztett következő ügyek nyertek elintézést.

Az elnöki jelentés a múlt havi ügymenetről a pénztári számadások vizsgálatáról az október havi zárát szerint a bevétel 1344 frt 80 kr., pénztári maradvány szeptember hóról 1217 frt 47 kr., összesen 2572 frt 27 kr. bevétel, a kiadás 708 frt 79 kr. Méltóságos I v á n k o v i c h János cz. püspöknek az ipartestületi hivatal s a menházban tett látogatása és az aggok perselyének megajándékozásáról. Ifj. B a t á r y Imre urnak az elagott iparosok alapjára tett 100 forint adományért elismerő köszönet szavaztatott felsorolja az elnöki jelentés, hogy ez évben eddig, a testületi két ház és a menházra tett beruházásokért 1154 frt lett kifizetve a 20000 forint tartozásból 1000 frt törlesztetett és 285 frt 3 óra eső kamat előre kifizetett.

A még fennálló 3926 frt 64 kr. régi ipartestületi tagsági díj hátrányokra nézve az elnöki jelentés szerint, Nagyvárad várad város Tekintetes tanácsa által a haladéktalan végrehajtás elrendeltett s már foganatba is vétetett.

Néhai F á b i á n Lajos volt iparos polgár, ki a menház alaphoz 1000 forinttal járult — az újravárosi temetőben levő sírja halottak estéjén mind eddig feldiszítve kivilágított, a menházban levő tagok a kegyelet jeléül a sírhoz kivonultak, mely szokást, jövőre nézve minden nagyobb összeget adományozott pártfogó elhalálozása után kegyelet jeléül megtartatni határozott az előljáróság.

A jövő év január havában az előljáróság és tisztikar megbízatása lejár, a legközelebbi közgyűlés, mely egyben választó ülés is lesz január hó 10-én esetleg 17-én fog a városi tűzoltó-őrtanya nagytermében megtartatni.

Az elagott iparosok alapjának javára január hó 10-én a »Fekete Sas« szálloda nagytermében zártkörű házias t á n c z e s t é l y t rendez az ipartestületi előljáróság, mint bárendező bizottság.

A menház II-ik bérlakosztályánál tett átalakítási munkálatok költségei kiutaltak.

Orgován Mihály és Dobi Sándor szegény és beteges kebelbeli iparos polgárnak egyenként öt forint segélyt lett megszavazva.

Igazságszolgáltatás.

A belényes-vidéki megvesztegetés.

— Negyedik nap. —

Négy napi tárgyalás után tegnap végre befejeződött a belényesi megvesztegetett finánczok bűnpöre.

Délelőtt, a tárgyalás megkezdése előtt a pénzügyigazgatóságtól beszerzett iratokat olvasták fel, mely a Belényes-vidék ez időben tartott pálinkafőzésére vonatkozik. Ezután Lázár Márton kir. ügyész előterjesztette a vádindítványt.

A vád.

Ügyész hosszú beszéd kíséretében igyekszik bebizonyítani a vádlottak bűnösségét. Különösen beigazoltnak látja ezt S z a t h m á r y Elek-nél, ki elfogadta a megvesztegetésére szánt pénzt és tengerit s ezért kéri bűnösnek kimondani s a büntető törvény 465. szakaszán alapuló megvesztegetés vétsége miatt e szakasz 96, 97, 455. §-a szerint büntetni.

Lőrinczre vonatkozólag, az ellene emelt vád szintén beigazoltnak látja. A tanuk hosszú sorának előadására támaszkodva, bátran ki lehet mondani a vétkességét s reá nézve a büntető törvénykönyv 470. §-ának 18-ik bekezdésében kirótt büntetést kéri alkalmazni.

C s a l a Gusztáv a hivatalos pecsétet kiadta Lőrincznek s ezzel nemcsak elősegítette ennek terveit, sőt még részt is vett benne, amennyiben később 18 forintot fogadott el több ízben. Kéri reá nézve a 465., 467. és 487. §. meghatározott büntetés kiszabását.

Egyed és B u n t a községi bírók egy-egy rendű megvesztegetésben bűnösök, ezért kéri rájuk nézve is a fenti szakaszokban kifejezett büntetés kiszabását egy-egy rendű megvesztegetésért.

A védbeszéd.

Ezután a védbeszéd megtartására került a sor.

Rádl Ödön

magvas és magas színvonalon álló beszédében ostromozza a törvényeket, melyek a jellemet nem támadó tetteket is büntetendő cselekménynek veszik, míg hiányosak, a valóságos büntettek kiméréseitől. Beszél a hivatalos ténykedésekről, az állami hivatalnokok viszonyairól s mindezt enyhítő körülményként hozza fel s kéri védenze Szathmáry Elek felmentését, esetleg a legenyhébb pénzbüntetésben való elmarasztalását.

Hlatky Endre

C s a l a Gusztávot védte. Nem látja beigazoltnak a vádat. Alapos érveket hoz fel s lehetetlennek tünteti fel az ügyész által előadott dolgokat; mutatja ezt az is, hogy Csala neve sehol, soha sem volt említve. Kéri védenze felmentését.

Kiss Dénes

L ő r i n c z Jánost, E g y e d Pétert és B u n t a Gábort védi.

Rövid beszédben érvel védenzei ártatlansága mellett s kéri felmentésüket.

Ezután a törvényszék visszavonult s egy óráig tartó tanácskozás után meghozta az ítéletet.

Az ítélet.

Szathmáry Eleket 465. szakaszon alapuló 4 rendű megvesztegetésben vétkesnek mondta ki s ő t 200 forint pénzbüntetésre és a költések megtérítésére ítélte. Csala Gusztávot, Lőrincz Jánost, Egyed Pétert és Buntát a vádalól felmentette.

UJ VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felől gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ³⁷ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ²² d. u., 11 ³³ éjjel.	Budapest-Püspökiadány felől gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ²² reggel, 3 ⁴² d. u., 1 ⁴⁸ éjjel.
Kolozsvár felől gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁸ éjjel, vegyesvonat 1 ²² d. u., személyv. 3 ³⁸ délután, 2 ⁰⁶ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvonat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁸ reggel, személyvonat 10 ⁴⁴ éjjel, 11 ²⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felől személyvonat 10 ²⁰ d. e., 4 ²⁶ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³² d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskóh* felől vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴⁸ d. u.	Vaskóh-Belényes* felől vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e. 9 ¹² este.
Érmihályfalva felől vegyesvonat 6 ⁵⁰ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ósi-Kót-Gyoma felől személyvonat 7 r., vegyesvonat 1 ³⁵ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felől vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.

* Ezen vonatokkal lehet a Félix-fürdőbe és vissza közlekedni.

REGÉNY-CSARNOK.

Zsebelé ki felebarátodat.

REGÉNY.

Irtá: G É B A R D E. D. 42

A férfiak letették villájukat, a hölgyek összefutottak Xénia elsikoltotta magát s zsebkendőjével takarta el arcát. Pár pillanat múlva Pál lépett be az ebédlőbe — kissé lihegve, de máskülönbem semmi felindulást sem áruva el — a mint következő ételt hozta fel.

— Lövés volt ez, Pál — kérdezte a háziúr. — Ki lőtt?

— Én löttem valamire. Valószínűleg róka volt, de nem volt időm, hogy megnézzem.

— Róka? Jól tetted, menj, nézd meg!

Alig egy perc múlva lélekszakadva s kipirult arccal tért vissza Pál. — Farkas, uram!

Rögtön talpon volt az egész társaság. Egy farkas, melyet a pudding s a pecsenye közt ejtettek el, elég ok arra, hogy kisiessenek.

Egyedül Xénia maradt helyén; arcát kezeivel fődte be s összeborzadt, mint a szánban.

— Talán egy pohár vizet — szolt aggódva Kázmér. — Viczia kisasszony — legyen oly kegyes, adja ide azt az üveget! Húga igen megijedt.

Viczia összeránczolta homlokát s arcza elpirult; azután oda tolta az üveget, kissé kelletlenül, ug vette észre Kázmér.

— Önt hamar megindítja valami — szolt elutasító hangon. — Nem oly rettenetes az egész dolog, nemde? Különösen mert döglött farkasról van szó. Nem veszi észre, hogy ez csak . . . Viczia tovább ment, de Kázmér meghallotta azért a mint fogai közt mormogta tette.

Elénk izgatottság közepette vége lett a vacsorának. A férfiak fel-fel állottak, hogy megnézzék a farkast. Hatalmas állat volt, nagyon jól lakva. Amint álmosan a ház körül ácsorgott, kitünő célpontul szolgált; első pillanatra felismerte Kázmér, hogy az ismeretség a hidon kezdődött!

Pál volt a nap hőse. Az ő egészségére itat s az egész társaság gratulált neki, ura pedig egy arannyal ajándékozta meg.

Midőn az izgatottság kissé csilapult, elvittek az asztalokat s minden további hü-hó nélkül el kezdtek táncolni. A mazur vig hangjai, mint szikra gyújtottak. A férfiak elhagyták helyüket; — pengett a sarkantyú, suhogott a selyemruha midőn a párok táncra perdültek.

Hát ön nem tánczol? — kérdezte Lucziánt Bogdanovics, ki figyelve állott az ajtó küszöbön

— Soha sem, illetve ritkán szoktam.

— Fivére igen jó mazur-táncos.

Luczián meghajította magát.

— Atyja példáját követi. Eppen ilyen volt Bogumil modora s alakja. Hanem hogyan van édes anyja?

— Köszönöm-felelt Luczián-tegnap óta kissé rosszabbul.

Csak nyugodtan, nem kell aggódn! Mindig jó jel, ha a betegnél nem áll be tulságos gyors javulás. Node vége a mazurnak; próbáljuk meg a krakoviakot.

— Ez a tánc sokkal elevebb a mazurnál. Egyik férfi a másik után választ hölgyet s a terem hosszában vezet; a végére érve valami magántáncot jár el, egyet énekel, a nőnek virágot ad, vagy másképp valami szellemes módon hódol előtte. Minden egyes pár úgy áll e pillanatban, mintha szinpadon volna vagy, kíváncsi nézőközönség előtt.

Kázmérra jött a sor. Kipirulva tartott Xénia felé s szerencsés ötlettel letérdelt előtte s kihuzva hüvelyéből kardját Xénia lábaihoz tette.

— Brávó, brávó! kiáltottak a jelenlévők mialat Xénia elpirulva elfordította arcát.

Egy pár volt még hátra. Kázmér felpillantott s nagy csodálkozására Lucziánt látta Vicziával! Utolsó tánczosok vigsága után Luczián táncza mintegy lehütötte a nézőket. Sápadtan nyugodtan-mint mindig-, lépdelt Luczián a terem végéig, azután mélyen meghajolt, kivett a gomblyukból egy pompás piros rózsát s átadta azt tánczosnőjének.

Ki gondolta volna! — szolt Kázmér magában ki hitte volna; hogy Luczián oly könnyen lelkesül! — Ugy tetszett neki, mintha a szó »lelkesedik« nem volna az igazi. Testvére valóságos rebusz volt előtte; egyébként egyáltalában nem értette Luczián bánásmódját a nőekkel.

Kázmér tünődve ballagott ki a sötét előcsarnokba. Viczia mindenesetre derék leány; de mily messze marad húga mögött! Ezenkívül nyilvánvaló, hogy szeszélyes is. Szorgosan vizsgálta reményeit s majdnem megelégedett a kilátásokkal. — Gazdag házasságot akarnak Xénianak — ismételve folyton; — node azért mégis az enyém lesz ő! —

Keresztfönt karral az elő csarnok egyik oszlopának támaszkodva állott Kázmér s mohón szita a hideg levegőt. Várakozásteljesen hátra pillantva azt vette észre, hogy egy nő közeledik a verandához. Vajjon nem Xénia? Nem. Egy pillanat s felismerte a kevéssé szép nénét. — Viczia kisasszony! — szolt gyorsan kissé meglepetve. — Emlikszik még azokra a szavakra

melyeket — akkor mondtam midőn a farkast meglőtték? —

— Igen — felelt komolyan Kázmér.

— Kissé helytelenül nyilatkoztam hugomról; azt mondtam, hogy gyerekes és naiv; azt mondtam, hogy iedsége csak tetetés. Azért jöttem hogy ezt visszavonjam és — mélyen elpirulva megállott, — hogy Öntől bocsánatot kérjek. —

Tölem bocsánatot! — mondá Kázmér lefegyverezve. — Hiszen semmit sem tett, a mi bocsánatra szorulna, Ön talán izgatott volt, vagy megijedt, vagy

— Nem ijedtem meg, csak rossz kedvű voltam. Sohase higgyen nekem, ha ily szöveg ne hagyja bizalmát Xéniában megizgatni. —

— A hév, a melylyel e fölvilágosítást adta, arczába kergetté a vért, fel egész homlokáig. — Xénia ezerszer jobb, mint én; ő anygal — folytata hevesen.

Hiszen — válaszolt Kázmér melegen s kezét nyujtá. — Node most teljesen megbékültünk ám; miért lennének egyetlenségben? —

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

Királyunk üdvözlése.

Bécs, nov. 21. (Saját tudósítónk távirata) Királyunk a kvirinali osztrák-magyar nagykövet útján Umberto olasz királynak az abessziniai béke megkötéseért szerencsét kívánt s üdvözlését fejezte ki.

Udvari ebéd.

Bécs, nov. 21. (Saját tudósít. távir.) Nikolajevics nagy herceg tiszteletére ma a Burgban udvari ebéd volt, holnap pedig Sándor szerb király tiszteletére lesz udvari ebéd.

A czár Angliában.

London, nov. 21. (Saját tud. távir.) A „Daily Chronicle“ értesülése szerint II. Miklós czár a jövő évben hivatalos látogatást tesz Angliában.

A szerb király Bécsben.

Bécs, nov. 21. (Saját tud. távirata.) Sándor szerb király ma reggel ide megérkezett. Fogadtatására a mellé rendelt Ba b i c s vezérőrnagygyal a perronon várta a szerb nagykövet Szimics, Hendlicska es. és kir. őrnagy és az olasz katonai attaché Pollio Sándor király és kísérete udvari fogatokon egy szállodába hajtattott. A perronon összegyűlt szerb alattvalók Sándor királyt zsivióval fogadták.

Bécs, nov. 21. (Saját tudósítónk táv.) Királyunknál Sándor szerb király ma d. u. fél 1 órakor a burgban látogatást tett. A mit a király viszonzott.

Miklós orosz nagyherceg Bécsben.

Bécs, nov. 21. (Saját tud. távirata.) Nikolajevics Miklós orosz nagyherceg ma ide érkezett, fogadtatására a perronon az orosz nagykövet gróf Kapnist és a követségi személyzet, valamint az osztrák-magyar pétervári nagykövet Lichtenstein herceg jelentek meg. A nagyherceg bécsi tartózkodása 8 napra van tervezve és a Kontinental szállodába fog lakni.

Elítelt hivatalnokok.

Bécs, nov. 21. (Saját tudósítónk távirata.) A Strobach elleni becsületsértési perben azokat a hivatalnokokat, a kik nem akartak a polgármester ellen tanuskodni, 50—50 frt pénzbírságra ítélték.

KÖZGAZDASÁG.

Óriási sertésbehozatal Szerbiából. Belgrádból jelentik, hogy a szerbiai sertéseknek a magyar határon át való behozatala olyan mértékűvé növekedett, a milyen évek óta nem volt. A legutóbbi tíz hét alatt **41,000 darab** szerbiai sertést vitték Belgrádból Kőbányára s ezek rendkívül jó árban kelnek el. A nagymérvű sertéskivitel tetemesen fellendítette Szerbiának általános gazdasági viszonyait.

Az arany árkelet pótlék decemberben. A vámpilletékeknek ezüstben történő fizetésénél vagy biztosításánál a törvény értelmében szedendő aranyárkelet-pótlék 1896. évi december hóra **tizenkilencz és fél (19 1/2)** százalékban állapított meg.

Terménytőzsde.

Budapest, nov. 21.

B u z a	őszre, bácskai	8.28
	őszre, északi	8.29
	október-novemberre, bácskai	6.90
	okt.-nov.-re északi	6.92
R o z s	őszre bácskai	4.19
	őszre, északi	4.20
T e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	0.00
	okt.-nov.-re, északi	0.00
R e p c z e	október-novemberre, bácskai	11.60
	okt.-nov.-re, északi	11.70

Bécs, november 21.

B u z a	tiszai	8.20—8.65
	bánsági	7.85—8.45
	bácskai	7.70—8.30
	szokványáru őszre	8.28—8.30
B u z a	szokványáru tavaszra	7.05—7.25
R o z s	tiszavidéki	4.65—4.75
	szokványáru őszre	7.22—7.25
	szokványáru tavaszra	7.38—7.40
T e n g e r i	magyar	6.10—6.30

Hivatalos arfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. nov. 21-én.

Magyar aranyárjádék 4%	122 10
Magyar koronajárjádék	99.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.75
Italmérési jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	152.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	136.50
Osztrák járadék papírban	101.—
Osztrák járadék ezüstben	101.—
Osztrák járadék aranyban	122.25
Osztrák korona járadék	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	144.25
Osztrák magyar bankrészvény	935.—
Magyar hitelbank részvény	401.75
Osztrák hitelintézeti részvény	364.20
Osztrák-magyar államvasuti részvény	850.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.52
Német birodalmi márka	58.85
London vista	119.90
Páris vista	47.50
20 márkás arany	11.70

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

DR. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Nagy

kiárúsítás.

A legujabb

női felöltőket

potom árban

árusítom ki.

Ezen kiárúsítás

f. év december 25-ig tart.

Tisztelettel

NEMES MIHÁLY,

Nagyvárad, Lévy-ház, Körös-part.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség beeres tudomására, hogy miután a jelenlegi üzletem mellett levő „**Próféta**“ című ütlethelyiséget a jövő év **február 1-től** fogva szintén kibéreltem és ezen két ütlethelyiséget egy nagy helyiséggé akarom átalakíttatni, hogy ott egy minden igényeket kielégítő üzletet az eddig folytatott szakmában, de kibővitve és a fővárosi előkelő üzletek mintájára berendezhessek, — ezen oknál fogva, amennyiben a helyiségek teljes átalakításával járó munkák árucikkre igen káros hatással lennének, kénytelen vagyok a jövő év február 1-ig, illetve az új üzlet átalakításáig

összes árulmat 271 2—12

a beszerzési árban,

sőt részben még a beszerzési áron alól is elárusítani;

megjegyezvén hogy különösen kedvező alkalmat nyujtok ezáltal a közeledő karácsonyi alkalomra ajándéktárgyak és gyermekjátékok beszerzéséhez, miután a n. é. közönség ezuttal izléses finom árut feltűnő olcsó árban vásárolhat, a miről már a legcsekélyebb bevásárlás által is meggyőződés szerhető.

Kiváló tisztelettel

KALENDA JÁNOS,

norinbergi és diszmütáru kereskedő

NAGYVÁRADON, Szt.-László-téren.

Eladó tűzifa.

20 méteről száraz cserfa helyben jutányosan eladó.

Hol? megmondja a kiadóhivatal.

277 1—1

Az amerikai nagy művésznő

MISS

MARY FORREST

november 25-én, szerdán.

a „FEKETE SAS“ nagytermében

egy élvezetes

DALESTÉLYT

rendez.

M Ū S O R:

- 1) Wie bist du meine Königin. **Brahms.**
- 2) Sandmännchen
- 3) Die Krähe **Schubert.**
- 4) Heidenröslein

- 1) Charmante Marguerite
- 2) Maman dites Moi . . . **Weckerlin.**
- 3) Leb' wohl liebes Gretchen . **Gade.**
- 4) Der Zeisig **Goun.**

- 1) Lullaby **Henschel.**
- 2) Weiser und Poet **Gernerth.**
- 3) Vom Bauer und den Tauben (Kinderlied) **Taubert.**

HELYÁRAK: Körszék 3 forint. — Zártszék 2 forint. Földszinti és karzati belépti jegy 1 frt.

Jegyek előre válthatók: *Ifj. Berger Samuel* könyvkereskedésében.

Kezdeté 8 órakor.

276 1—1

!! Olcsó és szolid kiszolgálás !!

274 1-5

Aranyi és Róth

Nagyvárad, Zöldfa-utca 36. szám alatt.

■ Áruház 36. ■

Ni üzlet.

Elegáns, divatos és tartós árúk, női-, férfi- és gyermek-czipőkben, kalap- és fehérneműben, továbbá harisnya, téli alsó ingek, lábravalók esőernyők, kesztyűk, nyakkendők, gallérok stb.

Nagy kiárusítás!

Tisztelettel hozzuk tudomásra, hogy a karácsonyi ünnepeket megelőzőleg különösen karácsonyi ajándékoknak legcélszerűbb cikkekből **nagy kiárusítást** rendezünk és

mélyen leszállított árakban

árusítunk, főleg a legújabb női felöltők, legújabb téli gallérok, gyermek köpenyek, muffok, női ruhakelme, barketek, téli kendő, férfi és női fehérneműek, kitűnő jó hazai vásznak, asztalneműek, szőnyegek és több száz darab női ruhaszövet maradékot, utóbbiakat

fél árban!

E kedvező bevásárlási alkalomra is kérve becses látogatását, maradtunk

kiváló tisztelettel

SPITZER TESTVÉREK.

Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Téli kabátok
6 frttól.

Téli gallérok
10 frttól.

Téli ruhaszövet
25 krtól.

Női posztó
50 krtól.

Angol szövetek
80 krtól.

Jó barketek
22 krtól.

Vég jó vászon
4 frt 50 kr.

Vég jó Siffon
4 frt 20 kr.

Egy posztó kendő
2 frt.

Selyem fejkendő
80 kr.

Alkalmi áruház!

Bámulatos olcsóság!

Van szerencsém a nagyérdemű
közönség b. tudomására hozni,
hogy sikerült több
rendbeli

CSÖDTÖMEGET
Kert-utca »Korona«-kávéházzal szemben levő üzletben
megvennem, melyeket

50%

a gyári áron

alul

árusítok ki. 264 1-52

Kérem a n. é. közönség becses látogatását.
Maradok kiváló tisztelettel

MARKOVITS MÓR.

Hol lehet olcsón és jó lábbelit vásárolni.

Az őszi- és téli idényre!!

GÁLL LÁSZLÓ

czipő-raktára Nagyváradon, Fő-utca.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására
adni, hogy a közelgő idényre mintegy

6000 pár

férfi-, női- és gyermek-czipők,

melyek nagyobbára a saját műhelyemben a legjobb anyagból készültek, az
eddigieknél **25%-al olcsóbban** árusítom el.

Mérték utáni megrendelések czipők és eszímáknál a legolcsóbban és leg-
gyorsabban eszközöltetnek.

Teljes tisztelettel

Gáll László.

249 7-10

Pontos kiszolgálás!!

COAKS,

tartós fűtésre legjobb és legjutányosabb tüzelő anyag.

Meidinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legalkalmasabb a gáz-coaks,
mert a súlyosabb és ezáltal drágább mile coaks (Meiler Coaks) sokkal nehe-
zebben gyul meg.

A coaks ára nálunk 2 frt métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor méter-
mázsánként 14 krajczár fuvaréjért h á z h o z s z á l l i t j u k a város
belterületén.

Gázfogyasztóinknak kedvezményt nyújtunk a coaks vásárlásánál a
mennyiben ha egyszerre legalább 250 kilót rendelnek meg, akkor nekik
fuvarbért nem számítunk.

Nagyvárad, 1895. novemberben.

NAGYVÁRADI LÉGSZESZGYÁR:

Az igazgatóság.

258 9-12

Legalkalmasabb

Karácsonyi ajándékok:

csinos levélpapírosok dobozokban,

látogató-jegyek.

Saját készítményű előjegyző naptárak 1897-re.

Tömb (blok) naptárak.

Megrendelhető:

Szent-László könyvnyomdában,

Nagyvárad, apáca-utca 3. sz.

Mindenemü

téli sapkák

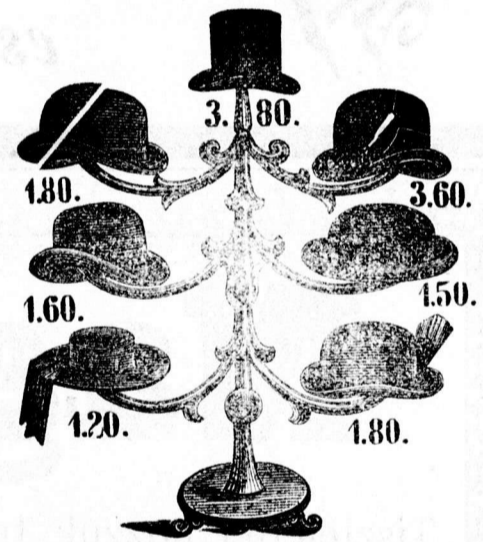
nagy választékban.

Kalapok 50 krtól

feljebb.

Férfi- és gyermek

kalapok

minden színben és alakban legjutányosabban
kapható

Leitner Lázár

kalap-, czipő és férfi-divatárú házában, Nagy-
Várad, Zöldfa-utca, a Zöldfa-kávéházzal szemben.

269 1-15

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű kö-
zönség b. tudomására hozni, hogy eddig
a Karaguly-házban létezett

festő, vegyszeti és tisztító

üzletemet f. évi november hó 1-től
Bémer-terre Tóth Ferencz szabó-üzletével
szemben

helyeztem át.

Minden e szakmába vágó munkákat
leszállított árban számítok. Kérve a n.
é. közönség szives pártfogását épp ugy,
mint eddig, továbbra is.

Kiváló tisztelettel

VARGA JÁNOS.

256 5-10

A „MENYASSZONYHOZ“.

Feltűnő olcsó árban kapható!

Legujabb téli kelmék mtrje 25 krtól kezdve
 Mosható Barchettek a legujabb mintákban 20 » »
 Különféle női kelmék 30 » »
 Legujabb fejre és nyakbavaló berlini ken-
 dők minden színben 75 » »
 Nagy téli nyakbavaló kendők . . . 1 frt 80 » »
 Fejre való posztó-kendők 40 » »
 1 vég *Chiffon* 4 frt 50 » »
 1 vég *vászon* 4 frt — » »
 1 vég *kanavász* 4 frt 75 » »
 Legujabb szabásu *női kész blousok*, férfi, női- és
 gyermek *alsó ingek* és *nadrágok* 45, 70 krtól.

Legujabb *téli férfi turista ingek*, különféle jó
 minőségű *takaró* és *lópokróczok* nagy választék-
 ban 1 frttól kezdve.
 Elismert minőségű és szabásu *férfi, női- és gyermek*
kész fehérneműek.
 Különféle *paplanok* 2 frttól kezdve.
 Egy elsőrendű (2 személyes) *selyem paplan* 9 frt.
 Állandó ujdonság *nyakkendőkben* 20 krtól.
 Valódi szepességi vásznak és asztalneműek, szőnyegek,
 függönyök és vitragok, ágy és asztal-takarók s garnitur
 4 frt 50 krtól a legfinomabb kivitelig.
 Legujabb Graczióza *esőernyők* bámulatos olcsó áron.

A fentebbi elősorolt árukon kívül még számtalan árucikknek legjutányosabb árban kaphatók

BECZKAY LAJOS

„a menyasszonyhoz“ czimzett üzletében,

Nagyvárad, Szent-László-tér.

266 2-6

Egyházi és egyleti zászlók.

Kitüntetve:

Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879.

Kitüntetve:

Deés 1879. — Budapest 1885.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS utóda,

József főherceg és Klotild főhercegasszony ö császár és királyi fenségeinek udvari szállítója
 BUDAPEST, IV. ker., Váci-utca 14-ik szám. — Alapított 1863-ik évben.

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan felszerelt

egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges
 tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

MISERUHÁKAT,

Pluviale, Dalmatika és Ornatusokat. — Egyházi és társulati lobogók.

Tűzoltók, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket. Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.

Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltárgyertyatartók megozüstözését vagy meg-
 aranyozását elvállalom és olcsón készítem el.

Nagy választék arany-, ezüst- és selyemhímzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök.

(242) 5—

Műhímezés.

Fiu- és leány gyermek felső ruháskáknak diis választék feltűnő olcsó árban.

Templom- és kápolna berendezések.

Egyházi ruhák és fehérneműek.

Üzletfelosztás miatt

a Szt.-László-téren, „**FEKETE SAS**” szálloda épületében

a „**PRÓFÉTA**”
divatüzlet helyiségében

 hatóságilag engedélyezett

őszi és téli divatkelmék, barchettek, selymek,

Cretton,

battiszt, vásznak, asztalneműek,

téli

kendők.

Szőnyegek,

függönyök, ágygarnitúrák és egyéb

különféle női- és férfi-divatcikkek

— rendkívül —

**leszállított árak mellett
végkiárusítás alá kerülnek.**

 E kedvező és ritka alkalom kihasználására a t. vevőközönség becses
figyelme felhivatik.

Neumann M.

FÉRFI- és GYERMEK RUHÁK

A R U H A Z A

NAGYVÁRAD, KISHIDFŐ (LÉVAY-PALOTA).

Tiszteletteljesen tudatom a n. é. közönséggel, miszerint üzletemben

óriási választék

bel- és külföldi szövetekből

mérték után

megrendelhető mindennemű ruhadarab u. m. őszi és téli öltönyök, őszi felöltők, télikabátok, városi bundák, bekecs-kabátok, Ulsterek és Havelokok.

A mérték utáni rendelmények budapesti vagy bécsi elsőrendű saját műhelyeimben a legutolsó angol- és francia divat szerint készülnek és

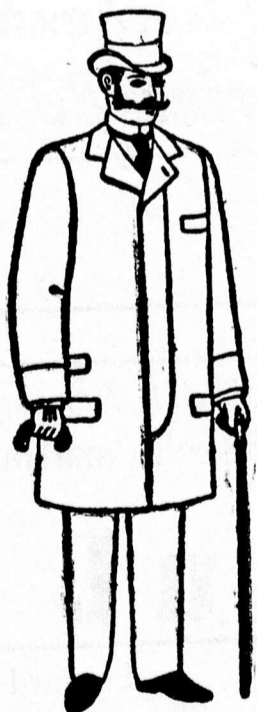
legrövidebb idő alatt szállítatnak.

Kivonat a kész ruhák árjegyzékéből őszi s téli idény

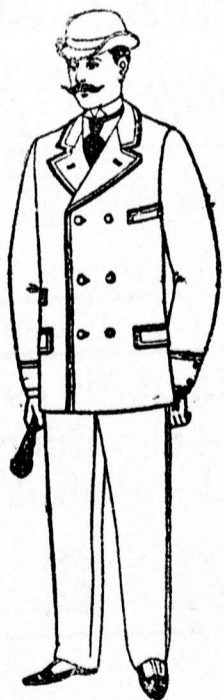
1896/97. évre:

Raktárak:

Arad,
Debreczen,
Nagyvárad,
N.-Beckerek,
Temesvár,
Pancsova,
Eszék,
Ujvidék,
Zára.

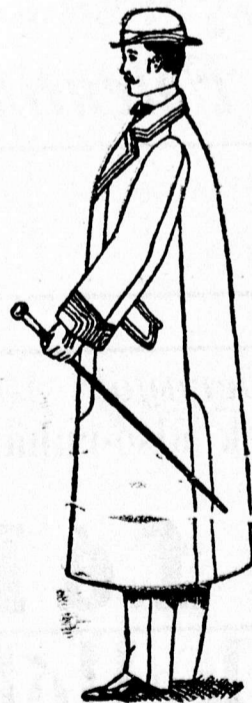
Felöltő cheviot-diagonal fekete v. kék 12 ft 50 kr.

Saeco-öltöny Zsolnai Lodenből 16 ft.

Havelock egész gallérral, vízmentes tiroli Lodenből 7-11 forint.

Télikabát Lasztig fekete bársonygallérral vagy anélkül. 16 frittól 20 frittig.

Raktárak:

Fiume,
Klagenfurt,
Laibach,
Nisch,
Sofia,
Trieszt,
Kragujevatz,
Sarajevo,
Zágráb.

Szabott ár!

FREYBERGER ALBERT

kézimunka, rövidáru és gyermek-ruha nagy raktára
 → NAGYVÁRAD. FŐ-UTCZA. →

Mától kezdve december 24-ig

NAGY KIÁRUSÍTÁS!

Van szerencsém a nagyérdemű vevőközönség tudomására hozni, hogy **üzletem átalakítása** miatt raktáromon levő összes árucikkeket **rendkívül leszállított árban** árusítom.

DISZ KEZI-MUNKÁK.

Congrés, posztó, Pelüsche, Canava, Saten, kezdett és kész kézimunkák

FÉL ÁRBAN.

Valódi francia mosó-selyem 2¹/₂ krajczár.

Szörme-árak:

1 valódi sealskin muff, sapka és gallér egész garnitur 2 frt 60 kr.

Valódi sealskin muff szörme-béléssel	1.50	Valódi sealskin sapka	— .90
Valódi astragan-imitacio muff	1.60	Astragan imitacio-sapka	1.10

Tibet, Muflon, Angora, Skunks, Czobel-garniturák minden árban.

Gyermek-ruhák: Tricko-ruha jó mosó egész 4 évig 1.20 kr.
 Valentine (Barchet) ruhák —.70 kr.

Gyermek-köpeny 2 forint 50 krajczár.

Flanel Valentine alsó-szoknya 1 forint 80 krajczár.

BLOUSOK:

Bársony-blousok	2.25 kr.	Valeria-blous	2.35 kr.
Szövet-blouse	1.90 kr.	Barchet-blouse	1.65 kr.

Esőernyők, Miederek, harisnyák, bőr- és kötött kesztyűk, nő- és gyermek alsó-ruhák, kalapok, gyöngy- és zsinór-diszek, szallagok, Berliner-kendők, gyermek-fejkötők

272 2—2

f é l á r o n a l u l .

Szabó-kellékek: Harang aljbélés 16 kr. | Foulard-satin . 13 kr.
 Finom derék-bélés 22 kr. | Lószőr-kelme . 26 kr.

Igen kérem a nagyérdemű vevőközönséget e ritka kedvező alkalmat felhasználni, mely csupán november 20-tól december 24-ikéig tart.

Kiváló tisztelettel

Freyberger Albert.

A legolcsóbb alkalmi vételi áruház.

Márkus József

253 4-52

ÁRUHÁZA

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején (Kohn Emánuel-féle ház).

Női és leány felöltő terme

Gallérok . . . 1 frt 50 krtól.
 Kabátok . . . 4 frt 50 krtól.
 Gallér, elegáns Plüsch . . .
 8 frt 50 krtól.
 Gyermek-köpeny 3 frt 50 krtól.
 Plüsch kabátok . . . 9 frttól.
 Fél Raadok félárban.
 Kész blousok . 1 frt 80 krtól.
 Gyapju alszoknyák . . .
 1 frt 50 krtól.

A legujabb Thiebet gallér,
 plüsch béléssel . . 16 frttól.
 Model kabátok . . 10 frttól.
 Valódi szörme gallérok . . .
 8 frttól.
 A legujabb karakul gallérok,
 plüssel kibéelve . . 9 frttól.
 Női karmantyúk és sapkák
 félárban.

Női ruhakelme és fehérnemű osztály

Egy szép angol ruhára 1.50
 Egy téli gyapju kelme ruhára
 2 frt 75 kr.
 Tiszta gyapju Kasan méterje
 52 kr.
 120 ctm. angol kelme mtr.
 65 kr.
 Legujabb mintázott francia
 kelme mtr. 68 kr.
 Szurah selyem minden szín-
 ben mtr. 78 kr.

Fekete mintázott divat-sely-
 mek 1 frttól.
 Legujabb szicíliai selyem,
 alkalmi ruhákra . 90 krtól.
 Tiszta gyapju solisch kel-
 mék 52 kr.

1 vég szepességi vászon 3.80
 1 vég rumburgi I. rendű 5.50
 1 vég Schroll Chiffon . . 4.80
 Csodálatos jó minőségű 2 sze-
 mélyes selyem paplan . 6.35
 1 madrac 5 frt.
 Futószőnyegek méterje 15 kr.
 Kitűnő mosó barchetek 20 kr.

Teljes menyasszonyi kelengyék 100 frttól 2000 frtig.

Szabó-kellékek osztálya.

Legjobb minőségű harangszövet . 15 kr.
 Foulard szatin 13 kr.
 Atlas szatin (minden színben) . . 25 kr.
 Moarc harangbélés 18 kr.
 Lószőr kelme 27 kr.
 Vasszalu szövet aljbélésnek egész uj 16 kr.

Férfi-divat osztály.

Egy finom Creton ing 2 gallérral . . 1.40
 Egy elegáns hálóing diszszel . . . 1.40
 1 finom Chiffon ing 1.20-tól.
 1 egész finom ing 1.50
 1 jó minőségű redős ing 1.25
 1 kitűnő minőségű lábravaló 1.20
 3 pár fegyházban kötött harisnya 90 kr.
 Zsebkendőkben különlegességek.

Női ruhák mérték után kitűnő szabás, elegáns kivitel 20 forinttól.

Mindennemű ruhadiszek, rövidárak a legolcsóbb árban.

Férfi nyakkendőkben dús választék.

Vidéki rendelések kivételes figyelemmel.

Ruhakelme minták bérmentve.

Mérték szerinti ruhák 24 óra alatt.

Szővet- és csipke függönyök.

Asztalneműek.

Kárpáti Miklós

uj divatáruházából

Nagyvárad, Zöldfa-utca, „Zöldfa”-étteremmel szemben.

Ha pénzed van, mindened van! Hölgyeim! Nagyvárad legnagyobb áruháza!

Bő megtakarítás! Kiárúsítás! 50%-kal olcsóbb párt!

Kedves olvasó! Reklámokkal nem untatom, hanem legegyszerűbb szavakban tudomására juttatom, hogy egy a mai kor igényeinek megfelelő elegáns

női- és uri divatüzletet

nyitottam, pontos szolid, legolcsóbb árkiegészítés mellett kizárólag elsőrendű, nagyjából *házánkban készült* cikkek kaphatók és az árak olcsóságairól alant tessék meggyőződni!

Tessék urak és hölgyek!

Uri gallérok minden facon 18 kr. 6 drb.	1.05
Uri kézelők ötszörös 35 kr. 3 pár	1.—
Uri ingek D siffonból 1.25 kr. 3 drb.	3.50
Uri ingek DD. siffonból 1.65 kr. 3 drb.	4.50
Uri ingek RR. siffonból 2.25 kr. 3 drb.	5.95
Uri ingek színes kretton és sefirből legujabb	1.45
Uri éjjeli ingek pikáns szegélyzettel	1.45
Uri lábravalók magyar v. német	—85
Uri nyakkendők ezelőtt 1.50 kr. most	—75
Uri harisnyák fegyházban kötött 3 pár	—95
Uri zsebkendők tuczatja 2.85 kr. legfinomabb	3.75
Uri esernyők 1.45 kr. legjobb graciososa	2.45
Uri téli alsó ingek 85 kr. legjobb plüsch	1.25
Uri meleg Exelsior ingek jobb mint Jäger	1.95
Uri téli alsó nadrágok 95 kr. a leges legjobb	1.45
Női meleg alsó ingek nem csiklandós	1.25
Női téli bugyogók 85 kr. legjobb flanelből	1.35
Női meleg szoknyák mosó flanelből	1.45
Női alsó szoknyák Cloth jobb mint selyem	3.65
Női ige 65 kr. jobb 85 kr. legjobb	1.25
Női ingek dus himzéssel francia mellszabással	1.95
Női corsetták 75., jobb 95 kr. dushimzéssel	1.35
Női siffon szoknyák francia hasacska szabással	2.45
Női harisnyák fekete 50 kr. rabmunka tartós	—65
Női kasmér és meleg fejkendők olcsó	—45
Női selyem kendők minden létező színben	—95
Női sálók 85 kr. szebb 1.15 kr. legujabb	1.75
Női berliner kendők 95 kr. legnagyobb	1.50
Női posztó kendők félnagy meleg	1.85
Női nagy nyakba való Himalaja meleg kendők	3.85
Leányka alsó trikók kézzel lábbal kezdve	—45
Fiuknak meleg trikók Jäger szabás kezdve	—45
Gyermek harisnyák minden színben kezdve	—25
Gazdasági lópokróczok 1 frt jobb	1.50
Uraknak gácsi lópokróczok elszakítottan	3.25
Flanel takarók könnyű meleg mint a bunda	2.45
Fehér és kockás tisztított párja	6.85
Parádés lópokróczok és szántakarók	4.15

Tessék jó háziasszonyok!

Egy ruhára őszi és téli versenyszövetek	1.56
Egy ruhára jó meleg mosó parketek	1.75
Egy ruhára való kitűnő seviott kelmék	1.95
Egy ruhára való jó mosó Welour flanellek	2.35
Egy ruhára divatos gyapju kelmék	2.75
Egy ruhára Cordonette uj szövetek zsolnai	3.65
Egy ruhára őszi Delén kelmék mosó	4.65
Egy ruhára széles posztó szövetek tartós	4.95
Egy ruhára széles Damentuchok finom	5.85
Egy ruhára széles angóra téli szövetek	6.95
Egy ruhára fekete és színes mohair	7.45
Egy ruhához teljes kellékek összeállítva	2.45
Egy vég eperjesi lepedő vászon tartós	4.50
Egy vég rózsahegyí vászon női ingekre	5.85
Egy vég késmárki vászon lábravalóra erős	5.95
Egy vég szepességi vászon ágyneműekre	6.75
Egy vég külföldi siffon nem valami jó	4.35
Egy vég eperjesi siffon nagyon szép tartós	5.95
Egy vég Sroll siffon selyem szálu	6.95
Egy vég Sroll kretton jobb mint vászon	7.45
Egy vég rumburgi 35 rőfös	7.85
Egy vég Szepességi Damaszt Grádli	8.50
Egy vég egyszerűségű lepedő vászon	8.95
Egy vég valódi czérna vászon női ingekre	9.45
Egy vég staffirung vászon 54 rőfös	18.45
Egy derekalj takácszott csinvatból	3.65
Egy 6 személyes kávé teríték színekben	1.35
Egy 6 személyes damasz teríték szepességi	2.95
Egy tuczat Szepességi damasz törölköző	3.95
Egy madrácz rendelt afrikából tartós	7.85
Egy olajos pipi paplan két személyes	2.65
Egy kazmér paplan két személyes	3.95
Egy atlasz Kasmér paplan legfinomabb	5.95
Egy ág garnitúra két ág és asztalterítő	3.45
Egy ág garnitúra legjobb minőség 3 drb.	5.95
Egy ablakfüggöny Tunis kereszt csikokkal	1.50
Egy nagy patent szobaszőnyeg tartós	3.75
Egy uiszültnek összes kis staffirung ára	4.95

KÁRPÁTI MIKLÓS,

246 6-10

mint törvényszéki bejegyzett kereskedő megkülönböztetett bizalmat és támogatást érdemel
dicsérő és pontos kiszolgálásáért.

Karácsony, husvét és pünkösdi ünnepeken egész nap zárva ez áruház!

Ezég rendületlen elve a vevők lelkiismeretes és korrekt kiszolgálása.